

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buda Barna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőségnek küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1908 nov. 26. d. u. 4 órakor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.
" " 27. d. u. 4 órakor. Földmívelési és növénytermesztési szakosztály ülése.
" decz. 2. Tejgazdasági kongresszus végrehajtó-bizottságának ülése.
" " 5. d. e. 10 órakor. Igazgató-választmányi ülése.
" " 9. d. e. 10 órakor. Mezőgazdasági kamarák ügyében tartandó értekezlet.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának ugysis mint a „Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1908. évi december hó 5-én (szombaton) d. e. 10 órakor a „Köztelek” székházának (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.) disztermében tartandó

VII. rendes ülésére.

Tárgyak:

- A) Közösen elintézendő ügyek:
1. A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
  2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
  3. Dessewffy Aurél gróf, lemondott egyesületi elnök üdvözlése legfelsőbb helyről történt kintetése alkalmából és hivatalos bucsuzás a gazdatársadalom visszavonuló vezérétől.
  4. Állásfoglalás a pénzügyminiszter módosított adóreformtervezetével szemben.
  5. Az OMGE. kiküldötteinek jelentése a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet eddigi üzleti működéséről.

6. Pénzügyminiszter leirata a dohánybevéltási szakértők kinevezése tárgyában.
7. Gazdasági egyesületi tikkárok nyugdíjügye.

A közgazdasági szakosztály javaslatai:

- a) A szakosztály megalakulása.
- b) Állásfoglalás az alsóbbrendű vasutakról szóló törvénytervezet tárgyában.
- c) Javaslat a birtokrendezési törvény végrehajtására vonatkozó földmívelésügyi és igazságügyi miniszteri rendeletek előadói tervezete tárgyában.

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály javaslatai:

- a) A szakosztály megalakulása.
- b) A vásárlási törvényes szabályozása.
- c) Állami ojtóanyag-termelés.

A földmívelési és növénytermesztési szakosztály javaslatai:

- a) A szakosztály megalakulása.
- b) Burgonyabetegségek ellen való védekezés.
- c) Javaslat az amerikai lóhere és luczerna behozatalának megnehezítése érdekében.

Az irodalmi és tanügyi szakosztály javaslatai:

- a) A szakosztály megalakulása.
- b) Gazdasági előadások a Köztelken.
- c) 1909. évi vidéki gazdasági előadások.
- d) Köztelek Olcsó Könyvtára.

Az ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztály javaslatai:

- a) A szakosztály megalakulása.
- b) A Magyar Vasművek és Gépgyárak Orsz. Egyesületének átirata a végrehajtási novella tárgyában.
- c) Tanfolyam a termelőknek hadseregellátási teendőikben való kioktatására.
- d) A szarított szeszmoslék kivitelének megakadályozása.
- e) Állásfoglalás a mértékhitelítéséről szóló

törvénynek és végrehajtási rendeletének a gazdasági közönségre nézve sérelmes magyarázata és alkalmazása ellen.

A műszaki bizottság javaslatai:

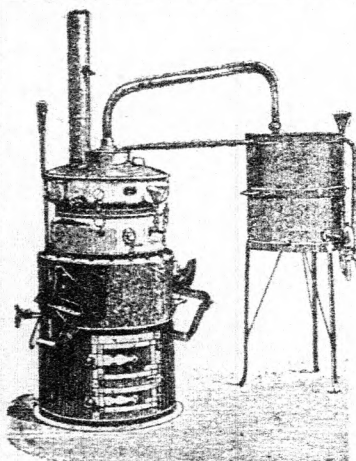
Je'entés a nemzetközi mótóros szántógépverseny rendezése és előkészítése tárgyában.

Tudomásul veendő:

- a) Földmívelésügyi miniszter a hadi szükségletek Szerbiába és Montenegróba való kivitelének tilalmáról értesít.
- b) Földmívelésügyi miniszter Zsolna székhellyel új felvidéki kirendeltség szervezéséről értesít.
- c) Földmívelésügyi miniszter intézkedései a hazai gépipar pártolása érdekében.
- d) Földmívelésügyi miniszter átirata a magyar komló minősége tárgyában.
- e) Kereskedelemügyi miniszter a Boszna-Bródon és Fumén át behozott cukorrépaszelet-küldeményekre kedvezményes szállítást engedélyez.
- f) Kereskedelemügyi miniszter leirata a takarmányszállítás díjkezdmények tárgyában.
- g) Mezőgazdák Szövetkezete az OMGE. képviselőinek igazgatóságába történt megválasztását közli.
- h) Osztrák Magyar Bank Gyulafehérváron és Sepső-Szent-Györgyön bank mellékhelyeket létesít.
- i) Igazgató kiküldetése a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet nov. 26-iki első közgyűlésére.

B) Az OMGE. belügyi:

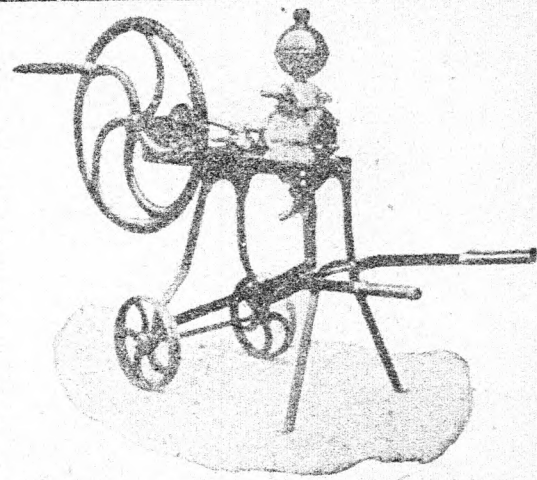
1. A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Két jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése.
3. Tagsági ügyek:
  - a) új tagok felvétele;
  - b) kilépő és elhunyt tagok törlése.
4. Egyesületi tanács javaslatai:
  - a) Dessewffy Aurél gróf, lemondott elnök.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 31.

Ajánlja az idény alkalmával a **legtökéletesebb pálínkfőző-készülékeket, bor- szivattyu és borszűrőket** valamint a szűréshez és derítéshez szükséges anyagokat. Továbbá kipróbált pontosan adagoló **szénkénegezőket**.

Árjegyzékkel és külön árajánlatokkal készséggel szolgálunk.

Mai számunk 28 oldal.

nek tiszteletbeli taggá való megválasztása és érdemeinek megőrkítése tárgyában:

b) elnökválasztó közgyűlés időpontjának kitűzésére nézve;

c) szövetségi nagygyűlésre egy új tag kiküldése tárgyában;

d) az OMGE. képviselete a budapesti IV. nemzetközi tejjgazdasági kongresszuson;

e) jelentés a földmivesiskolai ösztöndíjaknak az 1908/9. tanévre történt odaitéléséről;

f) Fintor Erzsébet urnő felajánlott alapítvány.

5. Taggyűlési akció.

6. Folyó ügyek.

Budapest, 1908 november 19.

Bujanovics Sándor s. k.,
alelnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
irodalmi és tanügyi szakosztályának
1908. évi november hó 26-án (csütörtök) d. u.
4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A szakosztály megalakulása.
2. Gazdasági előadások a Köztelken.
3. Vidéki gazdasági előadások.
4. Köztelek Olcsó Könyvtára.
5. A gazdasági szakképzettség kérdése. Előadó: *Buday Barna.*

Rubinek Gyula s. k.,
igazgató.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
földmívelési és növénytermesztési szakosztályának
1908. évi november hó 27-én (pénteken) d. u.
4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Révész István kir. kertészeti tanintézet tanár
előadása: az élelmiszerek jutányosabb termeléséről.

Cserhádi Sándor s. k.,
szakoszt. elnök.

Felhívás.

Ő Felsője a király *Desszeffy Aurél* grófot, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, ugys mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének volt elnökét az e minőségében kifejtett negyedszázados működése során szerzett elévülhetetlen érdemei elismerésül legfelsőbb kitüntetésben részesítette.

Távolzó elnökünk iránt való mély tiszteletünk, változhatatlan ragaszkodásunk és általunk legjobban ismert érdemeinek legfelsőbb helyről jövő méltánylásán érzett örömről.

nek kifejezése, őszinte szerenese kívánatainknak tolmácsolása czéljából *Desszeffy Aurél* gróf tiszteletére f. évi december hó 5-én szombaton este 8 órakor a *Hungária-nagyszálló* külső-termeiben

ünnepi társaslakomát

rendezünk, smelyen való részvételre ezennel meghívjuk az OMGE. és a társgegyesületek igen tisztelt tagjait.

A lakoma részvételi díja — italt és kenyeret beleérvé — személyenkint 7 (hét) korona.

Jelentkezhetni — csakis a részvételi díjnak és 20 fillér válaszbélyegnek előzetes beküldése mellett — december hó 1-ig bezárólag az OMGE. titkári hivatalánál, amely a lakomán való részvételre jogosító jegyeket kívánt címre a jelentkezések sorrendjében fogja szétküldeni.

A rendelkezésre álló helyre való tekintettel részvételi jegyeket csak korlátolt számban adhatunk ki, minélfogva ajánlatos a részvételi díjat sürgősen beküldeni; előzetesen megváltott jegy nélkül a lakomán senki részt nem vehet.

Budapest, 1908 november hó 12-én.

Bujanovics Sándor s. k.,
alelnök.

Gazdasági előadások a Köztelken.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a gyakorlati mezőgazdaság körébe vágó időszerű kérdések megbeszélése czéljából az intelligens gazdák számára

gazdasági előadásokat rendez.

Az előadások ideje: 1908. év december hó 6., 7. és 8. napjai.

Az előadások helye: Az OMGE. szekháza, Budapest, IX., Köztelek utca 8.

Az előadásokat az OMGE. tagjai díjtalanul látogathatják.

Nem egyesületi tagok részvételi díja 2 kor.

A gazdasági előadások programja.

Első nap, december 6-án, vasárnap.

Délelőtt: 9 órától *Cserhádi Sándor*: Az Országos M. Kir. Növénytermesztési Kísérleti Állomás fobb eredményei 1908-ban. (Őszehasonlító kísérlet különböző arpa-, zab-, tengeri-, burgonya-, cukor- és takarmány-repafélékkel. Növényjodonságok kipróbálása. Szószós bükköny magtermesztése. A löheretetés új módja. Műtrágyázási kísérletek. A csontliszt és az agrikulturfoszfát értékeinek megapapítása. Az őszi vetések feltrágyázása.)

Délután: 4 órától *Ujhelyi Imre*: A tenyész-kiválasztás eredményei a tehenészet és a tejtermelés jövedelmezősége szempontjából. (Fejlett állattenyésztés intenzív gazdasági viszonyokat feltételez. A tejjgazdaság külö-

nösen rugója az állattenyésztésnek. Miként fejlődik ez nálunk. A tehenészetek állatállományának megválasztása fajta, egyed szerint. A fejési atlagok fokozása, ennek eszközei.)

Második nap, december 7-én, hétfő.

Délelőtt: 9 órától *Pirkner János*: A nyugati szarvasmarhafajták elterjedése és tenyész-képessége.

11 órától *Teleki Arvéd* gróf: Az erdélyi szarvasmarhafajták tenyészítésének eredményei. (Eredmények: 1. a régi módszer, 2. az új módszer mellett való tartással. Milyen termési irányban érdemes a magyar marhát tenyészíteni és mivel kárpótolja az tenyészítőjét a tejelés tekintetében fennálló hiányért.)

Délután: 4 órától *Hensch Árpád*: Tejjgazdaság vagy hizlalás. (A tejjgazdaság és hizlalás általános jelentősége és feltételei. A tejjgazdaság viszonylagos jövedelmezősége. Az okszerű hizlalás feltételei, irányai, jövedelmezősége. A tejjgazdaság és a hizlalás szakszerű összekapcsolása.)

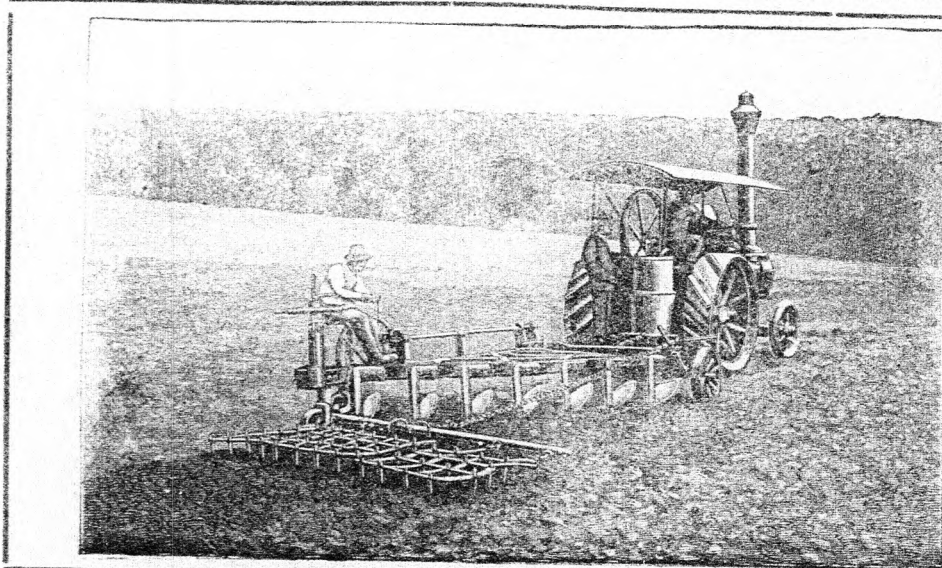
5 órától *Szilágyi Gyula dr.*: A sörgyártás mint mezőgazdasági iparág. (A sörgyártás gazdasági jelentősége. Különböző államok és Magyarország söripara. A jelenlegi adózási rendszer lényege és hatványai. Mezőgazdasági sörgyarak létevitésének előfeltételei. Sörkísérleti állomás.)

Harmadik nap, decz. 8-án, kedd.

Délelőtt: 9 órától *Teleki Arvéd* gróf: Szilók tengeriszár eltevésére. (A szilófogatolom meghatározása. A szilók elterjedése a külföldön, építési módjai, előnyei. A szilókba töltendő tengeriszár elkészítésének módjai. Az elteendő tengeri fajai, ezek miveltési módjai és természetmiveltési.)

11 órától *Kerpely Kálmán*: Aktuális kérdések a talajmiveltés köréből. (Tárgyalja a talajmiveltés újbb irányzatai közül azt a kérdést, helyesebb-e a mélyítő szántás, vagy a rendes mélyesgüti szántással kapcsolatos altalajporhanyítás; tárgyalja a fogas és henger helyes alkalmazásának kérdéseit s ezzel kapcsolatban a buzaforgatás vagy hengerezésének kérdéseit; továbbá kiterjeszkedik arra is, mi helyes nálunk, a trágyát sekélyen, vagy mélyebben leszántani?)

Délután: 4 órától *Kosztány Tamás dr.*: A mezőgazdasági iparok jelentősége és létevitésük főfeltételei. (A mezőg. iparok czélja, nemzetgazdasági és pénzügyi jelentőségük. Természeti és berendezési feltételek. Gvázvezeték képzése. Kenyérgyár, kétszersültgyár. Malátaiészítés. Árpadara, árpagyöngy. Olajgyártás. Burgonyaszárítás, szeszgyár, burgonyakeményítő. Cukorgyártás. Asztás, kandirozás, konzervek, gyümölcsesszékészítés. Pálinkafőzés, borkönyeres. Vaj-, sajt- és tejjcukorgyártás.)

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével)

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

Egyről-másról.

(Hivatalos jelentés a vetések állásáról. — A gabonapiszcz helyzete. — A tőzsdéi kulisszatitkaiból. — A Balkán barzoi készületei. — Haboru gazdasági téren. — Kezdeti szerződés Románországgal. — Adót-form és bortörvény. — Allatszám aláírás eredményei.)

A földművelésügyi miniszternek a vetések állásáról kibocsátott nov. 15-isi hivatalos jelentése meglehetősen sötét színen festi le a mezőgazdaság helyzetét. Az idei őszi időjárás oly mértékben megviselte a vetéseket és különösen azokat, amelyek fejlődésüknek még csak legkezdetlegesebb fokán vannak, hogy kiteleléük iránti reményünk nagyon kétséges, mert a fejlődésében visszamaradt növényzet gyenge szervezete csak igen csekély ellentálló képességgel bír az idei valószínűleg zordabb téli időjárással szemben. A hivatalos termésbecslés óta enyhébbre fordult az időjárás, csapadék is volt, a hótakaró pedig sok helyütt elolvadt. Ha ez az enyhébb csapadékos időjárás tartósabb lesz, lehet még reményünk némi javulásra a vetéseket illetőleg, sőt esetleg az elmaradt őszi vetési munkálatok is befajhathatók lesznek. Ki merne azonban erre építeni!

A tőzsdén, bár nem okozott meglepetést a hivatalos termésbecslés, mert tisztában volt mindenki a mezőgazdasági helyzet állapotával, némi áremelkedést mégis idézett elő a miniszteri jelentés komor hangulata. Hogy nem okozott nagyobb áremelkedést, az annak tulajdonítható, hogy a kereskedelem és a spekuláció már korábbi szilárdsággal és állandóbb háussal akceptálta a mezőgazdaság sülős helyzetét. E héten a készrubaruzza 65 fillérrel, az áprilisi buza 60 fillérrel, a rozs 70 fillérrel emelkedett árban. Nemcsak a fővárosban, hanem a vidéki gabonapiacokon is érezhető a termelők tartózkodása az eladásoktól. Szűkes kínálat, az ilyen időjárási viszonyok mellett nem is eredményezhetett mást, mint tartósan szilárd helyzetet.

A *Pesti Napló* f. havi 275-iki számban érdekes leleplezéssel szolgál. Oly dologról rántotta le a leplet, amelyet nyilvánosságra hoznia a köz érdekében egy percig sem volt szabad elmulasztania és hogy ezt megtette, mindnyájunkra szinte elismerését érdemelte ki. Arról van ugyanis szó, hogy a budapesti tőzsde árjegyző bizottsága, amelynek kötelessége lenne az érdekelteket, úgy a termelőket, mint a kereskedőket a tőzsdén előforduló kötések nagyságáról és az üzleti árfolyamok változásáról, alakulásáról a *valóság*nak megfelelően tájékoztatni, nem hogy e kötelességet nem teljesíti, hanem egyenesen valótlan adatokat bocsat nyilvánosságra, amelyek alkalmasak arra, hogy az érdekelteket közönséget megtévesztse és ezzel a legnagyobb megkárosításnak legyen kitéve.

A *Pesti Napló* elmondja ugyanis, hogy f. hó 16-án az áruüzleti árjegyző bizottság ülésén nemcsak az azon hétre soros bizottsági tagok nem jelentek meg, de maga az elnöklő tőzsdetanácsos sem volt sehohol található, dacára annak, hogy a tőzsde titkársága kellő időben és szabályszerűen értesítette a bizottság tag-

jait. Az ülés egy óra 30 perczkor kezdődött volna, de egy tag sem jelent meg. A titkár erre a hallgatóság sorában véletlenül jelenlevő egy nem soros bizottsági tagot kért fel arra, hogy az ülésen részvegyen és ketten megkezdték a tanácskozást. A dolog kedélyesen ment. A készrubaruzgalmat megállapításánál a titkár javasolta, hogy a hivatalos jelentés 30—40 fillérrel drágább árat tartalmazzon a buzára nézve és 24,000 métermázsában állapítsák meg a forgalmat, majd ajánlta, hogy az árjegyző lapban 35 fillérrel emeljék fel a buza árát. Az egytagú bizottság ehhez egyhangúlag hozzájárul. Volt azonban a hallgatóság sorában egy lapadésító, aki a buzaforgalomra kimondott 24,000 métermázsás hivatalos megállapítással nem volt megelégedve, mivel tudomása szerint 35,000 métermázsás buzát adtak el aznap. Erre a titkár kiengykedett az így előállott többit felébe és 30,000 métermázsára emelte fel a forgalmi összeget.

Szükségtelen kommentárt fűznünk ehhez az esethez, melynek valódiságáért a „P. N.” komolysága kezekedik.

Ez eset is csak azt bizonyítja, hogy a tőzsde mai szervezetével tovább fenn nem maradhat. A tőzsde reformjának mielőbb el kell készülnie, amikor is gondoskodniuk kell arról, hogy ilyen visszaélések elő ne fordulhassanak.

Amidőn lapunk 80. számában ehelyütt Bosznia annexiójának közgazdasági jelentőségét fejtegettük, nyomtatékosan reámutatunk arra a körülményre, hogy „diplomáciánk e sakkhuzásának értékét és jelentőségét a lépés sikere, a további fejlemények és következmények döntik el” s tán joggal állhatjuk, hogy a magyar gazdasági társadalom közfelfogásának adunk akkor is kifejezést, amidőn hangsúlyoztuk, hogy „a Balkánon való terjeszkedést hasznosnak tartjuk mindaddig, míg az *békés uton és békés eszközökkel* történik”.

Sajnosan kell azonban a legutóbbi napok eseményeiből tapasztaltunk, hogy az annexió ténye, amely voltaképpen semmi más nem volt, mint egy háromvizes tényleges állapot jogilag rendezett helyzetté való átváltatásának kísérlete, külső behatások és lelkiismeretlen bujtogatások folytán olyan veszedelmes borulatot, olyan zivatáros feszültséget idézett elő a Balkán politikai horizontján, amely minden pillanatban kitöréssel és haboru veszedelmek felidézésével fenyeget.

A magyar és osztrák kivitel következetes bojkottja a török birodalomban, Szerbia és Montenegró hihetetlenül vakmerő hadi készülődései a Balkán valamennyi népének szinte egyértelmű ellenünk forduló, gyűlölködő hangulata nemcsak tetemes gazdasági kárt okoznak nekünk, de egyuttal beszédes bizonyítékai is egész Balkán-politikánk elhibázott voltának. Valóban, legelső ideje, hogy levonjuk ezeknek az eseményeknek önként kínálkozó, szembeszökő tanulságait és felhagyjunk azzal a bizonyos osztrák nagyipari körök erőltette, délibábos exportpolitikával, amely mezőgazdasági érdekeink sokszor és joggal felpanaszolt sérelmével hiu ábrándokat kergetett s amelynek a Balkánon mutatkozó legújabb fejlemények — nem habozhatunk többé

a szót magyarul kimondani — teljes csődjét jelentik.

Most már, hogy a Balkán népei lábunkhoz dobták a keztyűt s ha a mi békés közeledésükre ez a felelet, nem tehetünk mást, mint hogy felvesszük azt és a gazdasági téren megüzent harcra ugyancsak gazdasági hadüzenettel felelünk. Hangsúlyozzuk: *gazdasági hadüzenettel*.

Gazdasági válság, tömeges kivándorlás, rossz termékek eléggé megviselték nemzetünket, hosszú időre amugy is megakasztották haladásunkat. Czéltalanul, a haszon minden reménye nélkül e bajokat tetézni s olyan háboruba belemenni, amelyben mint biztos győztesek is mindenképpen csak vesztesek lehetünk: az ilyen dőre kockázathoz, az ilyen balga, katasztrófával fenyegető politikához hozzá sem járulhatunk. Az efféle kalindos vállalkozás anyagi és emberáldozatait elsősorban a mezőgazdasági népesség viselné: nos, a mi bőrünkre ne tessék fejetetejére állított imperialisztikus politikát csinálni!

Hanem azt igenis elvárjuk a kormánytól, hogy az események önként kínálkozó tapasztalatain okulva, fordít egyet eddigi Balkán-politikáján és méltó, bizonyára leghatásosabb, mert legérzékenyebb oldalakat találó válaszul a szerb s legújabbban román okvetetlenkedésekre megszüntesse minden szerződési tárgyalást ezekkel az államokkal. A mezőgazdaságunkra káros, gazdáinktól „magasabb politikai szempontokból” súlyos áldozatokat kívánó szerb szerződés beczikkelyezését immár ugyan mi indokolná? A románokkal való alkudozások folytatását azután a legsajátabb belügyeinkbe — a Tribuna szerint tervezett — pökhendi beavatkozás után, amely a magyar kormány választójogi javaslatától teszi függővé a megbízottainkkal tárgyaló román kormány „jóindulatát”, ugyan minő érdekünk, minő politikai vagy diplomaciai szempont teszi kívánatossá?

A válasz, melyet mi várunk, nem lehet más, mint az, hogy kormányunk szakítsa meg sürgősen és végleg a további tárgyalásokat Románországgal és vonja vissza a szerb szerződés beczikkelyezésére vonatkozó javaslatát.

Rég nem fekdűt oly mélyreható, annyira általános érdekű és zsebbevágó reformtervezet a parlament előtt, mint Wekerle Sándor dr.-nak az *egyenestől reformjáról* szóló javaslatai. Bizonyára emlékezetes még, hogy e tervezetnek csaknem minden részlete beható bírálatra, sok tekintetben heves ellenzésre talált az érdekeltek körében s hogy többek között a mezőgazdaság méltánylást érdemlő kívánságainak a javaslataokban való figyelembevételért annak idején az OMGE. is erőlyesen sikra szállott, mire Wekerle tényleg kilátásba helyezte aggodalmaink és kifogásaink komoly megfontolását, lehetőség szerint való honorálását.

Azóta a miniszteriumban beható revízió alá vetett javaslatokat mély titok leple fedte és Wekerle többszöri felszólításunk dacára sem mutatkozott hajlandónak újabb terveit elárulni. A nagy titkolózódzás után joggal elvárhattuk volna, hogy a miniszterelnök módot nyújt a

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK

és LOKOMOBILON.

NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!

LEGOLCSÓBB ÜZEM!

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK.

WOHANKA ÉS TÁRSA.

BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

reform érintete egész országnak a javaslatok átdolgozott s immár véglegesen megállapított szövegével szemben való megnyilatkozására.

E jogos és természetesen felelős feladatunkban — sajnos — csalódnunk kellett, mert Wekerle egyáltalában nem adott alkalmat módosított javaslatainak tárgyilagos elbírálására, hanem szinte meglepetésszerűleg vitte minap azokat a Ház s illetve nyomban a pénzügyi bizottság elé. Magunk is csak a bizottsági ülésről kiadott hézagos felhivatalos tudósításra vagyunk utalva, amelyből egyáltalában nem íélhetjük meg, mennyit teljesített a miniszterelnök a hangoztattuk kívánalmakból, holott végleges állásfoglalásunkat ettől tettük függővé. Véleményt éppen ezért addig, míg hiteles szöveg nem lesz birtokunkban, nem is nyilváníthatunk. De nem hallgathatjuk el ama megjegyzésünket, hogy ilyen korszakos reform alkotásánál nem szabadna az érdekeltek véleménynyilvánításának lehetőségét korlátozni.

Hogy miként kell egy javaslatot közmegegyezésre előkészíteni és a törvényhozás elé vinni, arra nagyon tanulságos és követésre méltó példát adott legújabbán ismét Darányi Ignác dr. börtörvényjavaslatával, amely a szakkörökben lefolyt alapos viták után tavasszal beható szaktanácskozmány anyagát képezte. De Darányi nem csupán hallgatta, hanem meg is hallgatta, fel is használta mindazokat a megjegyzéseket, amelyeket közérdeklűeknek ítélt s így átdolgozott javaslatát börtörvényünk minden igaz barátja csak megelégedéssel és megnyugvással fogadhatja. Az érdekeltek, a hozzáértők véleményének ez a megszületése és gondos mérlegelése reá vall Darányira, az ő körültekintésére és sokszor észlelt tapintatára: adassék neki érte részünkről teljes elismerés.

Az utóbbi esztendő ismétlődő kedvezőtlen takarmány-részei s állatállományunk a szokottnál nagyobb részének ennek folytán szükségessé vált piacra vitele mind általánosabbá tette a dep-koráció rémétől való aggodást. Örömmel látjuk az idei tavaszi országos állatállomány-mérlegelés most hivatalosan közzétett számszerű eredményeiből, hogy a f. évi összírás a tavalyinál kedvezőbb eredményt adott s hogy a szarvasmarhánál 5.83%, a sertésállománynál 12.26%, juhoknál 9.5%, lovaknál 0.5% a mut évi összírásához képest az emelkedés. Egyedül a magyar fajta szarvasmarha száma mutat esőkenést, ellenben a nyugati fajták mindegyikének állománya gyarapodott. Mindezek az adatok kétségtelenül arról tanuskodnak, hogy noha a fejlődés imitésmottán gyorsabb is lehetne, a fejlődőképesség megvan és csak jóakero gondozás, az értékesítési lehetőségek javítása szükséges a további haladás biztosításához.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Buzavetőmag-nemesítés.

II.

Most legyen szabad nekem is a pedigree-tenyésztésnél — mint a buzavetőmag-nemesítés egyedül célravezető és tökéletes módjánál — követendő eljárást röviden leírnom.

Miután a pedigree-tenyésztésnél egy magból kell kiindulnunk, hogy egy minden tulajdonságában egyenlő, egyszerre érő, egyenletes fej-

produkálhassunk, e mag kiválasztására kiváló gond fordítandó, hogy fáradságunknak mihamarabb élvezhessük gyümölcseit. Épp ez okból nem elegendő egy nagyon szép és tökéletesnek látszó magnak kiválasztása, mert annak csak külsőjét látom és belső értékére csak annyiban vonhatok következtetést, hogy esetleges acélossága folytán jó sikéstartalomra számíthatok. Valamint a jó gazda előbb a tehenet nézi meg és csak aztán veszi meg annak borját, amikor már látta, hogy mivé fejlődhetik az, úgy itt is nem a magtárból, hanem a nekünk leginkább megfelelő növénytől szabad az új generációt képező magot vennünk.

Először is ügyeljünk arra, hogy a választandó buzavetőmag zömök legyen, rövid és erős számmal, továbbá három-négy egyenletes kalázzal bírjon, amelyek jól kifejtett acélos szemeket rejtjenek. Ugyan nem mindig fogunk ilyen kedvünkszerű növényeket találni, de akkor megelégszünk a mondottakhoz legközelebb álló tulajdonságokkal is és 8—10 ilyen növény egy-egy kalászból választjuk ki az elitmagot. E választás azonban teljesen megbízhatóan csak elvetés által történhetik, mert amint minden tőnek van egy legfejlettebb kalásza, amely szemmel látható és ki is választható, úgy van minden kalásznak is egy legtökéletesebb szeme, amely azonban nem mindig a legnagyobb is és ezért nem feltétlenül a kalász közepében ül. Hogy ezen legtökéletesebb magot kitalálhassuk, e célból, mint mondtam, a kalászok magjait szemenként egy-egy sorba ültetjük és pedig egy arasznyira egymástól, hogy minden fejlődő növényt jól megláthassunk és ezen sorokból választunk ki egy-egy növényt soronként, amely a legerőteljesebb fejlődésű, mert bizonyára ezek az egyes sorokban elvetett kalászok legtökéletesebb és így legértékesebb szemeknek lesznek.

Ezen növényeket tövesztől kitéjük és egymással fektetve sorra megvizsgáljuk, hogy melyek bírnak leginkább az általunk kívánt jó tulajdonságokkal. Tegyük fel, hogy csak öt növényt találtunk teljesen megfelelőnek, ami különben elegendő is, mert hisz mi csak egy magot akarunk továbbtenyésztetni és csak párhuzamos kísérletként vetjük az öt növény magját, hogy jövő évi fejlődése után annál biztosabban választhassuk ki ezekből a legmegfelelőbb magot.

Ez az eljárás nem csupán előkészítése a nemesítésnek, nem károvesztett időfecsérlés, mert ezáltal mi már tényleg nemesítjük is az elitmagot, amelyet azonban csak utólag választunk meg. Ezen öt növényből vett egy-egy legértékesebb kalász magjait ismét elkülönített sorban vetjük el és termés után meghatározzuk az elitmag természetét azon sor növényeiben, amely a legtöbb egyenletes, immár 4—5 anyakalászu növényt produkálta. Csupán ezen sor növényeinek továbbtenyésztése képezi ezentul gondunkat, amiközben eljárásunkat következőképpen folytatjuk: ezen elitmag természetének növényesorából nagy gónddal kiválasztjuk ismét a legmegfelelőbb növényt, ennek egy kalászát tartaléknak szekrényünkbe zárjuk, hogy mostoha időjárás, vagy nagy rozsdá okozta kár esetében ne kelljen eselleg egész munkánkat újból kezdeni, a többi 3—4 anyakalászt ismét szemenként kézzel egy-egy sorba dugdoszuk és ez eljárást éventefolytatva, meglepő eredményt fogunk elérni.

Ha egy átlagos buzavetőmagot veszünk a kezünkbe, úgy láthatjuk, hogy azok közepén 3—4 szem fejlődik egy sorban, a végek felé már csak két mag van, míg a felső tokok egészen üresek. Kiválóan jó buzavetőmagokban a kalász majdnem felig háromsoru és annak hegyén is csak 1—2

tokban nem ül szem. Ebből eléggé kitűnik, hogy a buza termése elsősorban akként fokozható, hogy az elernyedt buzamag után a termőkalászt teltebbé tesszük, mert a kalásznak ezirányban való fejleszthetősége a lehetőség a kalászban meg van adva.

Látjuk, hogy már egy jó időjárás is mennyire képes a kalászt nemcsak nagyobbá, de teltebbé is tenni, de ez a jó időjárás nagyon bizonytalan és így módot kell reá keresnünk, hogy ezen áldásthöz munka ne csak az időjárás által legyen egyedül végezhető. Ezen cél elérésére elsősorban a magot kell életképesebbé tenni, amit a pedigree-tenyésztés által érünk el legbiztosabban, mert itt nemcsak a legértékesebb tenyészanyag folytonos kiválasztása által, hanem a tenyésztés közben megadott kellő előfeltételekkel még nagyban fokozzuk is e tulajdonságot.

Már csak azáltal, hogy a fejlődő növénynek elegendő tenyészhelyet biztosítunk és azt gyomlálással vagy — amit Székács annyira hibásnak tart — kis kézikapával való kapálás által gyomtalanítjuk és műveljük, annyira megkönnyítjük és elősegítjük a növény munkáját, hogy annak semmi akadályval megküzdeni valója nem lévén, teljes erejét fejlődésére használhatja fel és így feltétlenül erőteljesebb, bujább lesz. Engem a sok sarjkalász nem bánt, sőt mennél nagyobb bokrot látok a magból fejlődni, annál jobban örülök, mert ez csak bizonyítéka annak, hogy szépen haladok a cél felé, mert növényem immár sokkal termőképesebb. Különben a sok sarjkalásztól sokkal hamarabb szabadulunk meg, mint sem gondolnánk, mert ha a nemesített magot aztán rendes sorkavolban elég sűrűn elvetjük, úgy a növénynek nem lesz több alkalma sűrű megbokrosodásra és így a mellékajtások majdnem teljesen elmaradnak, de a főajtások erőteljesebbek lesznek.

Ha ilyen 5—6 évig nemesített buzát közönséges buza közé vetünk, úgy az abból, mint a bika a tehéncsordából fog kiválni. Persze a nemesített buzának ez az ereje sem állandó, mert az mostoha viszonyok közé kerülve, ami alatt csak a kellő tenyészanyag megvonását, a sűrű vetést értem — mert trágyázás vagy jó föld kiválasztása által a tenyésztelepen sem szabad a növénynek kedvezni — ismét visszafajlik és ezért a nemesítést mint vetőmag-termesztést abba hagyunk nem szabad.

Talán első pillanában nagyon hosszadalmasnak látszik ez eljárás, de ha megpróbáltuk és látjuk, hogy egy ötvenévesű kalászból, amelyből az elitmagot vettük, 5—6 év múlva egy 90—100 szemű kalászt produkáltunk és a kalász nem harmadmagával, hanem tízedmagával fejlődik anyakalászszerű növényen, bizonyára produktívna fogjuk találni munkánkat.

Ha most ebből kifolyólag meggondoljuk, hogy mily szapora ez a mag, hogy egy ily szemből háromévi nemesítés után, csak keveset mondva, öt drb nyolczvanévesű kalászt fejlődik, vagyis hogy négyszázszorosan fizet, akkor hosszadalmasnak sem fogjuk találni a magnyerés módját, mert hisz mi nem egy magot, hanem egy magból fejlődött növény 3—6, esetleg 8 kalászának magjait vetjük évente szemenként külön sorokba, ez pedig közepes számítás szerint négyszáz szem, amely négyszázszorosan fizetve, 160,000 magot tesz ki. Evi termesztésünk tehát 160,000 mag, amelyből továbbfejlesztésre ismét csak körülbelül öt kalász, vagyis 400 szem szükségeltetik, míg a többi mint elsőrendű vetőmag már elvethető és a második évben talán már 50 millió magot, vagyis körülbelül 10 q.-át ad.

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
GARVENSWERKE,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

A harmadévi utántermés tehát már egy közép-birtok magzúkségletét fedezheti.

E magnyerés azonban csak kisegítésül szolgál, mert a csekély három évig nemesített buza a háromévi utántermés által nagyrészt elveszti rá nemesített jó tulajdonait és így ugyanez a magnyerési procedúra válna évente újból szükségessé. Ha azonban már hat évig nemesített búzával bírnak, úgy teljesen elegendő, ha minden harmadik évben szaporítjuk magunknak az elitmagot, míg a közbeeső két évben egy-egy közép-birtokot láthatunk el elsőosztályú vetőmaggal. A kilencedik évtől kezdve már minden évben egész buzatermésünket mint prima pedigree-magot adhatjuk el és az oly kiváló is lesz, hogy azt drága áron szétkapkodják.

A rendes 5-6 kalász továbbnemesítése azonban évente tovább foly és nem kell félnünk, hogy a buza az égbe fog nőni, mert ha az tökéletességét elérné, úgy jó tulajdonságai fognak évről-évre mindjobban állandósulni és ez föltétlenül szükséges, mert, mint említettem, a visszafelődés folytán minden harmadik évben újra kell ebből a magot szaporítanunk.

Ez a nálunk előnyösen ismert Hanna pedigree és quasitzi árpa genezise is, csak hogy ezekből évente kell magot hozatnunk, ha feltétlenül szép és jó termést akarunk, mert ezeknek a degenerálását még a klíma változása is nagyban elősegíti.

Legyünk tehát mi is élelmesek és ahelyett,

után még 2-3 hónapig izgalomban van már eladott sertései miatt és csak ezen idő elteltével érezheti magát némiképp biztonságban, hogy nem támadják meg perrel. De viszont a hizláló is aggodalommal néz a jövő elé, ha csak véletlenül a megvett falkát vészben nem látta vagy a vész nyomai ezt nem bizonyítják. Sokan, akik nem akarják magukat kitenni e folytonos kellemetlenségeknek és pereknek, inkább egészen visszavonulnak, ami által az ország a tenyésztőknek és hizlálóknek tekintélyes részét veszíti el, akik azonban örömmel visszatérnének, ha a viszonyok rendezettebbek volnának.

Eddigi gyakorlatomból és a szaklapokban megjelent cikkekből tapasztaltam, hogy a sertésvészben átmentnek eladott sertésfalka még egyszer vészbe jön, rendszeren a tenyésztőt gyanúsítják nem korrekt eljárással: daczára annak, hogy ő a betegséget az illetékes állatorvosnak bejelentette, aki a vészt megállapította és hatóságának is bejelentette.

Itt tehát a sertésvésznek megállapítása csak egy személytől függ, aki esetleg tévedhet is. Feltéve, hogy a sertésvésznek ezen megállapítása tévedésen alapul, ez mégis azt jelenti, hogy ilyen átvészelt sertésfalkának kilogrammja 20-40 fillérrel több értéket képvisel, mint a nem átvészelt. Ha egy ilyen falkában azután a vész újból fellép, nagyon természetes, hogy a vevő a tenyésztőn kívül az illetékes állatorvost

ilyen sertésfalka, amelyről a vész ily módon megállapított, nevezetessék átvészeltnek és mint ilyen legyen áruba bocsátva. De ez esetben a tenyésztő ment legyen minden további kötelezettségtől és perelhetéstől.

A hizláló vagy a kereskedő ilyen falkát szintén nyugodtan vehet, mert ha (ritka esetben) utóvészbe jönne is, tapasztalati tény, hogy így csak kis százalék pusztulhat, ami a hizlálót vagy a kereskedőt nem sújtja érzékenyen s ezért belenyugszik a sorsába.

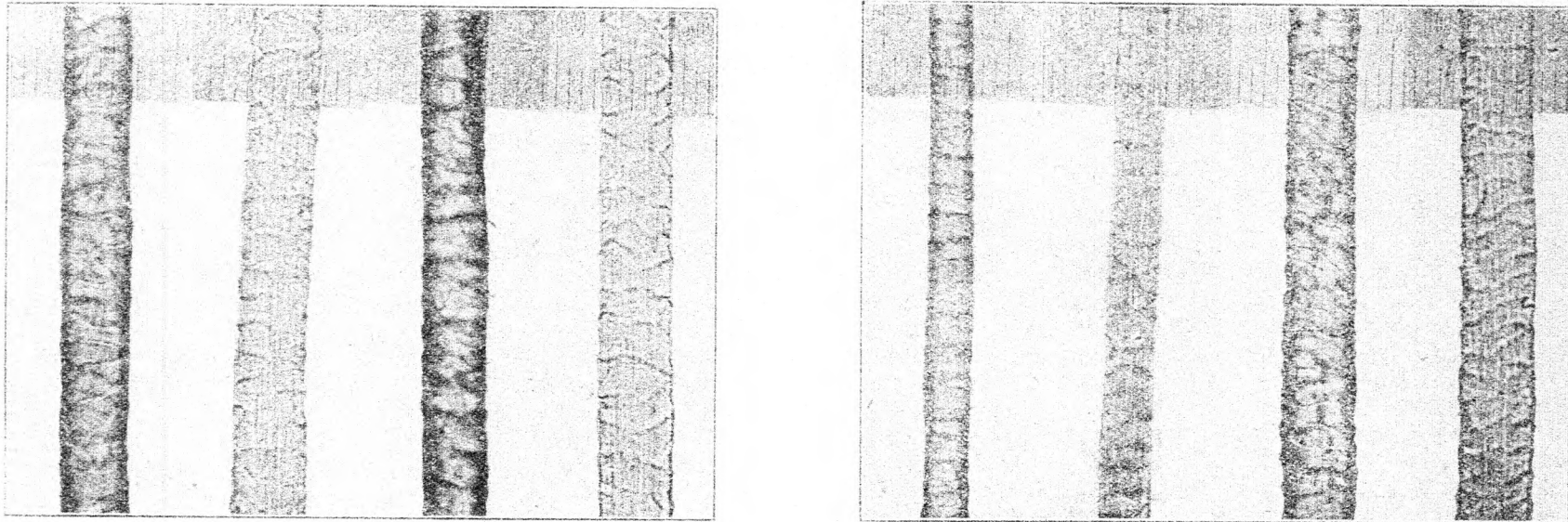
Ezen eljárást az illetékes köröknek és az érdekelteknek, mint megfontolandó tárgyat, becses figyelmébe ajánlom. *Url Rezső.*

JUHÁSZAT ÉS GYAPJUISME.

Rovatvezető: Rodiczky Jenő dr.

A legfinomabb merinógyapjak.

A legfinomabb gyapjuról folyt a társalgás birkatenyésztők és egy világlátott gyapjukereskedő közt. Az egyik gazda felvetette a kérdést, melyik gyapjut tartja a kereskedő a legfinomabbnak? A válasz az volt: a magyar merinót. Ez a válasz szinte zavarba hozta a kérdéstevőt, aki kételkedő arccal felém fordult. A kérdés, mondtam, nem volt ugyan egészen szabatos, de úgy látom, a kereskedő ur megértette és válaszában is, bár felfogásunk sze-

253. ábra. Finom merinó-gyapjak.

hogy minden pár esztendőben drága pénzen magot hozassunk a szomszéd megyéből, vegyünk magunknak csak egy kis fáradságot és vessünk be egy billiárdasztalnyi területet az itt leírt módon. Aki csak négy évig bírja türelemmel, annak nyert ügye lesz, mert gyönyörködve alkotásában, ambícióval fog a ezél felé törtetni.

Deutsch Sándor

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferencz dr.

A sertésvész megállapításáról.

Évek hosszú során át foglalkozom kizárólag sertésüszlettel s mint bizományosnak egyaránt érdekem úgy a tenyésztőket, mint a hizlálókát képviselni. Mint ilyen, látom, hogy a sertésvész fellépése következtében nagyon gyakran mindkét fél a legkellemetlenebb helyzetbe jut és a legkorrektebb eljárás mellett sem tud a pereskedés elől kitérni. A tenyésztő az eladás

is hibáztatja azzal, hogy a vészt nem ismerte fel, vagy pedig részrehajlással gyanúsítja.

Mind ennek véget lehetne vetni azáltal, ha kizárólag erre a célra megfelelő számú, tapasztalt felülvizsgáló állatorvos nevezetnek ki Budapest, esetleg néhány más helyen is, akiknek feladatuk lenne a m. kir. földművelésügyi miniszter rendelkezése azon helyekre utazni felülvizsgálásra, ahol sertésfalka vészbe esett. Ennek kivitele nagyon egyszerű lenne, mert a vészeseteket a minisztériumba úgy is bejelentik és mivel egy falka vészélése körülbelül 6-8 hétig tart, a felülvizsgálás tehát nincs naphoz kötve, sőt ajánlatosabb is, ha a felülvizsgálót a második vagy a harmadik héten történi, amikor a vész már határozottan megállapítható. Ha a felülvizsgáló állatorvosnak a betegség iránt még kételyei volnának, úgy módjában van egy beteg sertésnek a vész megállapításához szükséges részét magával vinni vagy felküldeni a Budapesti Állatorvosi Főiskolára, hol a disgróvizist a legkétségtelen esetekben is megállapítják.

rint nagy általánosságban volt tartva, van igazság. Meg kell u. i. szokni, hogyha kereskedők merinót emlegetnek, ők az alatt „nemes posztó merinó” gyapjut értenek, holott mi tenyésztők megkülönböztetünk posztó-, szövetség és fésűs-merinógyapjut. A kereskedő, mihelyt olyan gyapju kerül szemé elé, amely egyben-másban nélkülözi a nemes posztó-merinógyapju kritériumait, rögtön kész a megjegyzéssel, hogy ez már nem merinó. Kereskedői értelemben véve a merinó szót, igazuk van azoknak, akik azt állítják, hogy nagy Németországban a merinótenyésztés jóformán kihalt és az egykoron oly hírneves szilézgyapjunak már alig van hírnemzője, bárha a londoni piacon még típusnevezés, mely néven különben még a francia piacokon is árusítanak — magyar gyapjut. Lengyelországban tenyésztnek ugyan nemes posztó-merinógyapjut, de az sem világos, mert még az orosz keresletet is csak csekély részben fedezi. Tengerentúli országokban szintén találhatók ugyan finom gyapjak, mint az európai merinóbirkák

TELEFON, CSENGŐ, VILLÁMHÁRÍTÓ

kastélyok, lakóházak stb. számára.

DECKERT és HOMOLKA elektrotechnikai gyár BUDAPEST.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

Több mint ezer berendezés üzemben. — Kérjen referenziajegyzéket.

430 MUNKÁS.

utódjainak termékei; de akár Ausztráliában, akár Dél-Amerikában, akár a Jóréménység-fokán tenyészszék azokat és arusítsák bár „Sax” néven, eredeti posztógyapjas jellegükből sokat veszítettek; ha elvétel magafinomságuk is, inkább szövetyapjas, fésűgyapjas jellegűek, a finom posztógyapjas követelményeinek nem felelnek meg úgy, mint a magyar Elektoral-Negretti posztógyapjak. Ezen megjegyzéssel a tenyészítő gazda kérdésének nem eléggé szabatos voltára mutattam rá, mert hiszen amily fontos tulajdonsága a gyapjunak a szálfínomság, az még sem fedi teljesen azon fogalmat, amely kérdéstől elöl lebegett, tudniillik a nemesiséget. Hogy valamely gyapju a finom posztógyapjasnak elsőrendű nyersanyaga legyen, ugyanis nemcsak az kívánatos, hogy annak meg legyen a kellő szálfínomsága, hanem más tulajdonságokra is van szüksége, nevezetesen a szálfűsűgre (melylyel jellezzük, hogy körded keresztmetszettel közel egyforma álmérőt), tömött szerkezetre (amely erőművi hatásnak kiváló módon ellentáll), tehát szilárdságra, rugalmasságra, zsugorodási képességre (jó kallóhatóságra) és a kész kelmében is a kívánatos simulekónyságra. Mindezeket a tulajdonságokat csak magas tenyésztéssel, kiegyenlített bundájú nyajak gyapjában találhatjuk fel és megérthető, hogy a modern tömegtermelés ennek a tenyészirányának nem kedvez s így elsőrendű merinóposztógyapjában tényleg hiány mutatkozik. Ez kifejezést talál abban, hogy azok alapja — bármit állítsanak is — nincs kitéve annyi változásnak, mint a más gyapjaké és keressétsége a jövőben előreláthatólag még fokozódni fog.

De itt meg kell említeni, hogy nem elég, ha valamely gyapju szálfínom, tömött növesű, szabályosan göndörödő, egészséges növesű, hanem mulhatatlan szükséges az is, hogy meglegyen a természetes ezüsfényű fehér színe. Hiányos almozás, hibás kezelés következtében megsárgult gyapjurészek, nem is említve a gyapju növényi tisztatlanságát (hogács, bojtortján, pelyva, törek stb.), nagyon csökkenthetik az áru értékét, mert az ily esetekben szükséges karbonizálás nem szolgál a gyapju szilárdságának javára, amint hogy a megsárgult gyapju nem veszi fel a könnyesebb színeket. Megsárgult gyapjurészek mindig hátrányosan befolyásolják az elérhető árt.

Sajnos, hogy bár a valóban nemes posztógyapjatermelésnek nagyon kedvez éghajlatunk és legelőink minősége, nagy hátrányra van a gyapjuismereteknek fogyatékosága, kivált az újabb nemzedéknél. Aggódva tekinthetünk a jövőbe, azt tapasztalva, hogy mily könnyűvérséggel pusztítja ez hübelebalázmódjára több tenyészőgeneráció fényes eredményeit!

Összehasonlítással magyar, sziléz, ausztráliai és jóréménységfokbeli legfinomabb gyapjak egy-egy szalát mutatom be 375-szörös nagyításban. A réses és áteső fényben görcsös alatt szemléltető képek talán érdekelni fogják a gyapju iránt érzékkel viseltető olvasóinkat.

Rodiczky Jenő dr.

TRÁGYÁZÁSTAN.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

Mütrágyázási kérdések.

I.

Ha átnézzük gazdasági szaklapjainknak „Kérdések és feleletek” című rovatát, azt tapasztaljuk, hogy a lapoknak eme, hol felette érdekes, hol néha nagyon naiv része igen sok

kérdést időről-időre stereotip módon újból hoz. Ez egyrészt jele annak, hogy az illető kérdéssel sok gazda nincs egészen tisztában, de másrészt jele annak is, hogy az olvasóközönség nagy része a sokszor nagyon is tanulságos „Kérdések és feleletek” című rovatát nagyobb figyelemre nem méltatja, ami határozottan kár, mert ez a rovat a gyakorlati életből van merítve és igen sok, elsősorban gyakorlati gazdákat érintő kérdéseket vet fel és tárgyal le röviden és volösen.

E rovatban igen gyakran találkozunk mütrágyázásra vonatkozó kérdésekkel is; noha ez csak örvendetes jele annak, hogy nálunk a mütrágyák használata egyre terjed és vele az intenzív, okszerű gazdálkodás is, mégis e kérdéseknek és pedig a leggyakrabban felvetett kérdéseknek jó része olyan elemi dolgokra vonatkozik, amelyekkel a gyakorlati gazdáknak már tisztába kellett volna jönniök.

És hogy e téren az általános tájékozottságot előmozdítsuk, szándékunk a következőkben röviden foglalkozni ama mütrágyázási kérdésekkel, melyek a gyakorlati gazdák részéről leggyakrabban intézettek szaklapokhoz vagy szakférfiakhoz.

I. Hiányosan megművelt vagy elhanyagolt földek feljavítása mütrágyázással.

Igen gyakran találkozunk olyan kérdésekkel, hogy valaki nem bírta valamely növény alá kellően elkészíteni a talajt, pl. buza alá egy korán lekerülő takarmány után tarlót nem törve csak egyszer szánthatott és rögzös, laza földbe vetett, vagy a tavaszi árpa alá nem őszszel, hanem csak tavasszal szánthatott és ezért attól tart, hogy buzája rosszul fog kelni és gyengén bokrosodni, illetve árpája nem fog kellően diszleni és ez okból azt kérde, hogy milyen és mennyi mütrágyát alkalmazzon, hogy jó termése legyen? Ehhez hasonló az a kérdés is, mikor valaki egy birtokot teljesen elhanyagolt állapotban vesz át, hol addig a földeket kellően nem művelték, azok telve vannak gazzal, rég nem kaptak trágyát és a talaj rossz strukturában van és ekkor kér az illető tanácsot arra nézve, hogy az elrontott földekre mennyi mütrágyát alkalmazzon, hogy jó termése legyen?

Az ilyen és hasonló kérdésekkel gyakran találkozhatunk, holott ezekre csak egy lehet a felelet, az t. i., hogy a jelzett viszonyok közé minden előbbre való, mint a mütrágya, mert annak alkalmazása a fenti esetekben csak nagyon kivételesen fogja magát kifizetni, a legtöbbször hatástalan lesz, sőt igen sokszor ártani is fog.

Hogy az ilyen kérdések kiinduló pontja már hibás, azt a gyakorlati érteke is megsugartja az embernek.

Mikor annak idején hazánkban is nekifogtak a mütrágyákat ismertetni és terjeszteni, igen sok gazda „patikaszer”-nek kezdte gonyolni a mütrágyát. Pedig a mütrágya éppenséggel nem az és akik még manapság is azt hiszik, hogy a mütrágya holmi patikaszer, vagyis orvosság rosszul művelt, elhanyagolt földekre, azok nagyon tévednek. A mütrágya rendszeres alkalmazása csak egyébként kifogástalanul kezelt gazdaságokban fizetheti ki magát, ahol okszerű talajműveléssel és a növénynek kellő ápolásával lehetővé teszik a növénynek azt, hogy az illető talajon jól is érezze magát, kellően kifejlődhessen és nagy terméseket hozzon. A mi száraz viszonyaink közt a termések nagysága elsősorban a növényzetnek rendelkezésre álló víz mennyiségétől függ; nagy termések elérésére tehát a talajt mélyen kell művelni, a tavasziak

alá már őszszel kell szántanunk, a tavaszi szántást kerülnünk kell, a talaj felületét minden összetömődése vagy kieserepedése után lehetőleg fogással vagy kapával fel kell porhanyitanunk stb., vagyis intenzíve kell a talajt művelnünk, annak jó strukturában kell lennie, csak akkor remélhetünk a mütrágyák használatától kellő, állandó sikert. Sekélyen művelt talajon a mütrágya vagy nem hat, vagy ha fejlődése kezdetén a növényt meg is hajtja, ez később nagyon megbosszulja magát a nálunk szokásos szárazságban, mikor a talajban lévő kevés és mélyműveléssel nem konzervált nedvesség kezd elfogyni és a mez nem lazított kemény és összetömődött altalajban a gyökérzet nem igen bír terjeszkedni. A sekélyen vagy másképp nem kellően művelt talajon a nem mütrágyás növény száraz viszonyok közt annyiban fog a mütrágyással szemben előnyben lenni, hogy nem fejlődik kezdetben buján és a gyengébb növényzet beéri a talajban lévő kevés vízzel beérédséig.

Szóval, ne felejtjük el sohasem, hogy nagyobb termések elérésére nemcsak több táplálék, azaz bővebb trágyázás kell, hanem több nedvesség és gondosabb kezelés és ápolás is, elsősorban a talaj kellő beérédsének lehetővé tétele. A mütrágya csak addig fokozhatja a termést, ameddig azt a növény fejlődésére és a termésre befolyást gyakorló tényezők engedik: a mütrágya egy ilyen tényező hiányát nem pótolhatja, elsősorban a rossz talajunkat nem helyettesítheti. A mütrágyázást sokszor tulságba, vivő német gazdák is ma már azt vallják: „előbb jöjjön az eke, csak azután a trágyás zsák”.

De hazánkban is nem egy uradalomban, hol az első sikerelenség nem riasztotta el a gazdát a továbbkísérletezéstől, azt észlelték, hogy a mütrágya rendszeresen csak akkor kezdett hatni, mikor az intenzívebb, különösen a mélyebb talajművelésre áttérve, talajuk vízfoghatóságát és tevékenységét fokozták.

Gyomos földeken nem egyszer azon lepődtek meg a gazdák, hogy a mütrágya nem a kultúr-növénynek, hanem az élelmesebb gyom fejlődésének kedvezett, amin alapjában véve nincs csodálkozni való.

Olykor előfordul, hogy nagyon kedvező időjárási viszonyok közt a mütrágya rosszul művelt vagy gázos földeken is kellően fokozza a termést; igaz az is, hogy a mütrágya igen sokszor az időjárásnak vagy betegségeknek kártételeit a kulturakban elsimítja, azaz a mütrágyázott növények kellően kultivált talajon az időjárás és betegségek támadásait legjobban szokták elviselni és az általuk okozott bajokat leginkább bírják kiheverni: de a rossz vagy hanyag talajművelés orvossága azért a mütrágya még sem lehet, hanem a mütrágyák használatának alapja a kellő talajművelés kell hogy legyen. Ha ezt minden gazda, mielőtt a mütrágyázásához nyult, szem előtt tartotta volna, akkor ma igen sok gazda, ki a mütrágyát hatástalannak találta, már rendszeresen alkalmazná.

II. Mütrágyázással pótolható-e az istállótrágya?

Nem ritkán találkozhatunk még azzal a kérdéssel is, hogy mikor valaki nem bírja istállótrágyával kellően ellátni földjét és azt kérdezi, hogy egy métermáza istállótrágyát mennyi mütrágyával pótolhat, hogy vele ugyanolyan jó eredményt érjen el, mint az istállótrágyával?

Ez a kérdés abból a régi, sokszor megczáfolt nézetből ered, hogy a mütrágya az

WEISER J. C.

GAZDASÁGI GÉPGYÁR ÉS
VASÖNTÖDE, MALOMÉPÍTÉSZET

NAGYKANIZSÁN.

Egyetemes aczélekék és ekeszereivények. ::

Teljes takarmánykamraberendezések. . . . .

Szecska és répavágók, darálók. . . . .

Malmok minden nagyságban. . . . .

Elsőrangú hazai gyártmány. Tessék árjegyzéket kérni.

istállótrágya pótlását célozná, holott a helyes eljárás nem azt vitatni: „istállótrágya vagy műtrágya”, hanem azt kell mondani: „istállótrágya és műtrágya”. Vagyis az istállótrágyát a műtrágya nem pótolhatja teljesen sohasem, hanem a mai gazdálkodásnál maximális terméseket tisztán csak istállótrágyával, műtrágya nélkül elérni csak kivételesen lehet.

Igaz, vannak oly gazdaságok, melyek minden haszonállat nélkül, tisztán csak műtrágyával már évek hosszú sora óta sikerrel gazdálkodnak, de ezek az u. n. állat nélküli gazdaságok csak kivételek. Minél szárazabb a klíma, minél kedvezőlenebbek a talaj fizikai tulajdonságai, vagyis minél lazább vagy kötöttebb a talaj, minél többet hagy a tevékenysége maga után kívánni valót, azaz minél hevesebb, illetve troyabb a talaj, minél hosszabb a növény tenyészideje, annál kevésbé lehet az istállótrágyát műtrágyával tisztán pótolni. Bizonyos viszonyok közt az istállótrágya némileg pótolható ugyan műtrágyával kapcsolatos műtrágyázással, de rendszerint az istállótrágyát más trágya nem helyettesítheti.*

Mert az manapság már elavult nézet, hogy tisztán csak azért trágyázunk, hogy a természetben kivitt táplálékanyagokat pótoljuk. Igen sok gazda pedig az istállótrágyát még manapság is oly szemmel nézi és bírálja, hogy benne egy csomó táplálékanyagot visz a talajba és erre hajlandó visszavezetni az istállótrágya természetfokozó hatását, holott a valóságban nincs annyi táplálékanyag az istállótrágyában, hogy abból tisztán az istállótrágya természetfokozó hatását megmagyarázhatók. Másrészt az istállótrágyával a talajba vitt, különösen foszforosavban sűrű táplálékot aránylag kevés műtrágyában is meg lehetne adni, még pedig könnyebben felvehető alakban, mint az istállótrágyában, anélkül azonban, hogy az istállótrágya jó hatását vele elérhetnők. Mert az istállótrágya nemcsak táplálja a növényzetet, hanem nagyon kedvezően hat a talaj fizikai tulajdonságaira is, amennyiben a nagyon kötött talajok kötöttségét esőkenti, a lazák összeállóságát fokozza, a vízfoghatóságot neveli, a korhadással az elállást is elősegíti stb. és végre a talaj baktériumvilágát, mely nélkül nincs élet, nincs beéredés a talajban, kedvezően befolyásolja. Az istállótrágya fizikai és bakteriológiai jó hatását tehát a műtrágya nem pótolhatja: a műtrágya hivatása csak az lehet, hogy azoknak a táplálékanyagoknak a mennyiségét, melyekből a talajban, illetve az istállótrágyában nincs elég, kiegészítse addig a fokig, ameddig az jövedelmezőnek ígérkezik. Az istállótrágya maga a talajnak mintegy „kovászja”: a kovásztól sem kell sok, de bizonyos mennyiség feltétlenül kell a kenyérhez. Így vagyunk az istállótrágyával is: a modern gazdák már mind elértek attól, hogy földjeiket oly óriási mennyiségű istállótrágyával lássák el, mint a régi gazdák azt cselekedték, kik kat. holdankint néha 1000 mm. istállótrágyával többet adtak, de annak vagy tíz évre és még tovább is elégnék kellett lennie.

Bővebben a zöldtrágyázásról a „Zöldtrágyázás homoktalajon” című brosurát nyújt felvilágosítást, melyet az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás Magyaróvárott bárkinek díjtalanul megküld.

A modern gazda nagyon vékonyan adja az istállótrágyát, néha kat. holdankint csak 100—150 q.-t, de ezt a gyenge trágyázást minden 3-ik, 4-ik évben megismétli és amennyivel kevesebb táplálékot juttat így a talajba, azt műtrágyával pótolja. Szóval az istállótrágyát nem nézi többé csak növényi tápláléknak, hanem inkább a fizikai tulajdonságokat javító, a talaj tevékenységet és beéredését előmozdító bakteriumeléségnek.

Gyárfa József.

KERTÉSZET. SZŐLŐMŰVELÉS. BORKEZELÉS.

Rovatvezető: Rácz Sándor.

Gyümölcsök téli eltartása.

Amint a Budapesten rendezett gyümölcskiállításán láthattuk, hazánkban a gyümölcstermesztés igen magas nivója. A magyarországi gyümölcs szép külső és zamatoság tekintetében sikerrel veheti fel a versenyt akármelyik gyümölcstermesztésben vezető országgal. Mégis azt tapasztaljuk, hogy télen, különösen tavasszal fogyasztásra kerülő gyümölcs legnagyobb része külföldről importáltatik s oly magas áron kerül forgalomba, amely arakról természetünk még csak nem is álmodhatnak. E visszas állapothat ugyszólván egyedül maguk a természetek az okozói egyrészt azáltal, hogy valamely vidéken nem mindig csak a gyümölcsnemet vagy féléseget természetük, mely arra a vidékre a legalkalmasabb, másrészt pedig nem természetnek egy minőségéből nagyban; de ha természetük is nagyban és sikerrel a megfelelő gyümölcsöt, nem tudják azt — általánosságban szólva — eltartani. Erre vonatkozólag ad utbizgítást a „Kert” októberi füzeté, mely szerint bármily gyümölcs eltartásának alapfeltétele, hogy az *sértelen állapotban* kerüljön az eltartásra szánt helyre. Tehát már a szedésnél ügyelni kell arra, hogy a gyümölcs ne törődjék, amit azáltal érünk el leginkább, ha a gyümölcsöt *lehetőleg kézzel szedjük* s nem rázzuk vagy éppen verjük azt le. Igen lényeges — különösen a téli gyümölcsnél — az *érés idő megállapítása*. A téli gyümölcs tulajdonképpen az eltartási helyén érik meg, mégis előnyös azt addig a fán hagyni, amíg csak a fagy veszélyének nincs kitéve, *tehát az első déríg*. A szedésnek *száraz időben kell történnie* s a gyümölcsnek *teljes száraz állapotban kell fekvőhelyére kerülni*, mely ezéla igen alkalmas a pincze, ha annak téli temperaturája 8—10 fok melegen alul nem száll s teljesen száraz. Az értékesebb gyümölcs deszka- vagy vesszőnádfonathozokozokon úgy helyezendő el, *hogy azok egymást ne érintsék*. Nem helyes tehát *több réteget egymásra rakni* már csak azért sem, mert úgy igen hajos lenne a romlásnak indult példányokat *eltávolítani*, amit pedig okvetlen meg kell tenni. Csekélyebb értékű, keményhúsú almát — főképp ha az nagymennyiségben természetelt — lehet *földbe ástott* veremben is elhelyezni. Itt több réteget lehet egymásfölébe helyezni, *egy lábánál vastagabban azonban nem*. A verem oldalát, fenekét, valamint a gyümölcs *tejét diófalellettel kell fedni*, mert ez jól véd a férgek és egerek ellen. A veremnek természetesen *teljesen száraznak kell lenni*. A finomhéjú és hús

almákat és körtéket egyenként *papírba kell göngyölni s három hétig száraz helyen állani hagyni*, azután pedig hordóba, puba levéllel rétegezten — szárával felfelé — rakva elhelyezni. Természetesen ily módon való eltartás mellett is időnként át kell *vizsgálni s ottavoltani az esetleg romlani indult példányokat*. Ez az eltartási mód kissé körülményes ugyan, de ezéla vezet.

Szilvát is jól át lehet teleltetni, ha a *kézszedett anyagot erős üvegekbe, légmentesen elzárva, földbe ásva teszzük el*.

Jól eltartható a gyümölcs az ujig ugyanez hordóba rakva, de nem levéllel rétegezve, *hanem finomra törött és átszitált fasémmel*. Ez esetben a gyümölcsöt *nem kell papírba göngyölni*, mert a szénnel konzerváló hatása van.

Sok dologgal jár bizony a gyümölcs eltartása, de igen jövedelmező. Sz.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Megfagyott burgonya szeszgyári értéke. 595. kérdés. Az októberi fagy néhány hold kiszántott, de fel nem szedett burgonyát kinn ért, mit azonnal felszedtettem s átadtam a szeszgyárnak, mit az azonnal fel is dolgozott, azonban azt állítja, hogy a burgonya a megfagyás által sokat veszített *szeszgyári értékéből*, nézetem szerint veszteni nem veszett semmit, sőt azáltal, hogy szállítás közben részben felengedett, így sok vizet veszítvén (a gyárban lett mázsálva), keményítőtartalma nemcsak megmaradt, de emelkedett a vízszedés folytán. Megjegyzem, hogy a burgonya, eltekintve a fagyástól, teljesen egészségesen került feldolgozásra. Cz.

Felelet az 595. sz. kérdésre. Ha a burgonya csak megfagyott s erre azonnal feldolgozták, szeszgyári értékéből éppen semmit sem veszített. A fagyos burgonya bizonyos körülmények között édes lesz, mert keményítőtartalma részben cukorrá változik azáltal; de ez a szeszgyári nyeredék mennyiségét csak az esetben csökkenti, ha a gőzölést nem végezték óvatosan, mert ekkor a képződött cukor erjedetlen kása mellé változik s így veszteséget is okozhat. Kellő óvatosság mellett a szesznyeredék ugyanazon tábláról származó, fagyos és nem fagyos burponyából, teljesen ugyanaz. K. dr.

Répa besavanyítás. 596. kérdés. Hány méter mély, széles és hosszú gödör szükséges a 10 vagon takarmányrépa felaprózva és töreklél való sarolásának bevermeléséhez? Milyen arányban legyen a törek a répához? Szivesen eszi-e az állat az ilyen módon elvermelt takarmányt? M. K.

Felelet az 596. sz. kérdésre. Tíz vagon, azaz 1000 q. répának a térfogata 150—170 m³. Ha erre 5 szulyszázalék, azaz 50 q. polyvát számítottunk, melynek térfogata letiporva 20 m³, akkor az összes takarmány térfogata 170—190 m³. Ha tehát a vermet pl. 2.5 m. szélesre s 1.5 m. mélyre ásatjuk s ha arra számítottunk, hogy a répa legalább 0.5 m.-el a verem fölé is kerül, akkor a verem hosszának 34—38 m.-nek kell lenni, hogy az egész répa beférjen. De esetleg két vermet is ásathatunk, melyek mindegyike 17—19 m. hosszú, vagy ha tetszik, szélesebbre

Csorvás, 1905 október 20-án.

Tekintetes

Oberurseli mótorgyárnak

WIEN, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Felszólításra értesítjük, miszerint az Önöktől vásárolt három GNOM-mótorral teljesen meg vagyunk elégedve. A 3 lóerőjű mótör évek óta kifogástalanul naponként hajtja a szecskavágót s kezeése egy egyszerű béresember gondjaira van bízva. A két 12 lóerőjű GNOM-mótor, amelyek a cséplőgépeket hajtják, teljes meglepedésünkre üzembn tartják a cséplőszekrényeket. Az idén önöktől vett GNOM-mótor, ugy mint az előzőleg hozott mótör, épp úgy bevált, amint hogy remény lettük. Késérneképpen az idén átvittett a sárrejtő uradalomba, ott is, dacára a hosszú rozskévének, teljesen megfelelt a tőle várt erőfejtesnek. A gazdasági malomban is tételt vele kísérlet s mintán egyenletesen hajtja az őrleköveket, jobb és szebb lisztet produkál, mint mikor gőzmozgony tartja üzembn a malomköveket. Ezen előny mellett kiemelendő, hogy a cséplési költség, a gőzmozgonyt és benzinnótort összehasonlítva, lényegesen a GNOM-mótor javára szolgál. Nem megvetendő előnye továbbá az, hogy a régebbi mótör, dacára annak, hogy már 4 év óta dolgozik évente július 15-től október 20—25-ig, a javítási költség alig tett ki száz koronát.

Tisztelettel

méltóságos gróf Wenckheim Géza csorvási uradalom: Kraft Viktor igazgató.

vagy mélyebbre is ásathatjuk a vermet, mert mint a „Közelek” 85. számában megírtuk, a verem szélessége 2,5—5, mélysége 1,5—3,5 m. között változhat s a verem fölé is magasabban rakhatjuk a répat. A marha épp úgy szereti ezt a takarmányt, mint a friss répat.

Cselkó István.

Mütrágyafogyasztásunk emelkedése.

Az OMGE. már régebben programjába vette a mütrágyák használatának elterjesztését. Evégtől már 1903-ban mütrágyaközvetítő irodát létesített s a mütrágyagyárak kartelljének letörése céljából egy osztrák gyárossal szerződött mely uton sikerült az akkori 55—56 filléres árakat 47 fillérré csökkenteni. Később a zalatnai gyárral szerződött 48 filléres árra, majd a mütrágyaközvetítő irodát a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének adta át további kezelés és fenntartás végett. A múlt év őszén végül a hazai gyárosok Mütrágyát Értékesítő Szövetkezetével lépett összeköttetésbe, amely tényleg csak egy szigorítottabb szervezetű kartell, amennyiben a szövetkezett gyárak termelése egy központi iroda útján értékesítetik. Ez nagyban mütrágyázási kísérletezés céljaira minden eladott métermázsza mütrágya után két fillért ajánlott fel az egyesületnek és az OMGE. igazgató-választmányára, miután a szövetkezet létrejövését meg nem akadályozhatta, elfogadta ez ajánlatot azon szerződésileg biztosított kikötéssel, hogy a szövetkezet működését és a mütrágyák árának méltányos megállapítását két bizalmiférival ellenőriztesse.

Az OMGE. e szerződését egyes napilapok erősen megtámadták, abból indulva ki, hogy a szövetkezet részére ily módon biztosított erkölcsi támogatással elősegíti a mütrágyafélék mesterséges megdrágítását. Hogy e támadás mennyire igazságtalan, azt bőven bizonyítottuk lapunk 1907. évi 87. számában megjelent az „Az OMGE. a gazdák ellen” című cikkben, mely szerint, ha már az OMGE. az értékesítő szövetkezet létrejövését meg nem gátolhatta, mégis csak észszerűbb volt a kísérletezés céljaira fordítandó tekintélyes összeget elfogadni és a szövetkezet működését saját bizalmiférival ellenőriztetve s a mütrágyagyárak alakulását irányítani, minthogy teljesen egy érdekszövetkezet önkényes árszabásának szolgáltassa ki a gazdaközönség érdekeit. Az egyesület célja e tekintetben csak a mütrágyafélék méltányos árának megszabására és ezzel a mütrágya használatának elterjesztésére irányulhatott, amely mindenestre elsőrangú tényező mezőgazdasági termelésünk fejlesztésében.

Hogy az OMGE. e szerződésével kitűzött célját mennyiben valósította meg, arról tanuskodik az OMGE. tanácsához a Mütrágyát Értékesítő Szövetkezet első évi működéséről beadott jelentés, amelyet az OMGE. kiküldött bizalmiférjai, Emőd József és Perczel Ferencz szerkesztettek. E jelentés szerint, eltekintve attól, hogy az OMGE. mütrágyázási kísérletekre 9100 K. díjat tűzött ki és hogy az értékesítő szövetkezet „Mütrágyázási Közlemények” cím alatt 25.000 K. költséggel 32.000 példányban megjelenő folyó-

iratot ad ki, a szuperfoszfát eladási ára az osztrák gyárak 56 filléres maximumával szemben nálunk átlagban 51,5 fillér volt és hogy ennek következtében a szövetkezet mintegy 1000 vagonnal több szuperfoszfátot adott el, mint a múlt évben. Az ár-emelkedés tehát a korábbi évekkel szemben nagyon is mérsékelte, a mütrágyafogyasztási költség emelkedésével szemben teljesen megokolt, a szavatolt minőség kifogástalan volt és az aránylag kedvező eredmény elsősorban mégis csak az OMGE. ellenőrzésének köszönhető. Számításba véve pedig, hogy az 1000 vagon 850.000 K. áru szuperfoszfát-többletfogyasztás legalább is kétféle millió koronával fokozza mezőgazdasági termelésünk jövedelmét, az eredmény teljességgel nem kicsinyelendő és a mütrágyák használatának további fokozása nagyon is jelentékeny közgazdasági érdek.

Az OMGE. bizalmiférjainak jelentése különben szószerint a következő:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tekintetes Tanácsának, Budapesten. Az OMGE. azon megtisztelt megbízásban részesített, hogy a Mütrágyát Értékesítő Szövetkezet egész üzleti működését figyelemmel kísérjük s a mezőgazdák érdekeit ott érvényesíteni iparkodjunk. A szövetkezet valamennyi igazgatósági ülésén résztvevén s betekintvén a szövetkezet üzleti könyveibe is, van szerencsénk a lefolyt 1908. üzletéről jelentésünket a következőkben előterjeszteni:

1. A szövetkezetre nézve határozott előnyvel járt a szerződésileg biztosított összeköttetés az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel, amennyiben 1908-ban körülbelül 1000 vagon szuperfoszfáttal többet adott el, mint az előző évben. A fogyasztásnak ezen 10%-os emelkedése javarészt azon erkölcsi támogatásnak tulajdonítható, melyben az OMGE. a szövetkezetet részesítette; mert hiszen a fogyasztás növekedését előmozdító egyéb körülmények (a cukorrépa-termelés visszafejlődése, szárazság stb.) a lefolyt üzletévben nem voltak kedvezők. Ezt a szövetkezet igazgatósága f. évi október hó 22-én tartott ülésében nyíltan és becsületesen el is ismerte.

Az őszi kampányban elszállított mennyiségek még nincsenek véglegesen elszámolva, a legutolsó igazgatósági ülésen azonban már konstatáltatott azon öröndetes eredmény, hogy 1908-ban a tavaszi kampányban 2100 vagon 16%-os tart. átszámított szuperfoszfát, az őszi kampányban 8550 vagon 16%-os tart. átszámított szuperfoszfát, összesen tehát 10.650 vagon 16%-os tart. átszámított szuperfoszfát. Átlagosan a vízben oldható foszforsav kilogrammját 53 fillérrel számítva, a szövetkezet kötelekébe tartozó mütrágyagyárak 1908-ban körülbelül 850.000 K. értékű szuperfoszfáttal adtak el többet, mint az előző évben midőn még az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel összeköttetésben nem állottak.

2. A szövetkezet igazgatósága úgy a tavaszi, mint az őszi idény kezdetén megkísérelte, hogy a vízben oldható foszforsav kilogrammjának árát 55 fillérről 56 fillérré fölemelje. Mindkét esetben az indítvány a szövetkezet osztrák tagjai részéről adatott be azon indoklással, hogy a szuperfoszfát ára jelenleg nemcsak Ausz-

ria keleti részeiben, hanem még Csehországban is magasabb, mint Magyarországon. A hazai gyárak képviselői támogatták ezen indítványt egyrészt avval, hogy Magyarországon a gyártás költségesebb, mint Ausztriában, másrészt a nyersanyagoknak egyre fokozódó áremelkedésével. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiküldöttjei határozott állást foglaltak az indítványozott ár-emelés ellen, hivatkozva különösen a következő érvekre:

a) Az amerikai visszavándorlás folytán a munkaviszonyok határozottan javultak.

b) A szén beszerzési konjunktúrája szintén előnyösebb változott s a szénbányászat terén megindított állami beavatkozás remélni engedi, hogy ezen konjunktúrák a jövőben még tetemesen javulni fognak.

c) A foszfátoknak áremelkedését pedig bőven ellensúlyozhatja azon megtakarítás, melyet a központosított értékesítés által a szövetkezet elér, végül

d) a helyes üzleti politika szempontjából a szövetkezetnek nem szabad szem elől tévesztenie, hogy Magyarországon a mütrágya alkalmazása még gyermekkorát éli s hogy a kísérletező gazdákat nem volna tanácsos ár-emelés által az alkalmazástól elriasztani.

Ezen érveknek sulya alatt, habár az osztrák tagok tiltakozása mellett, az igazgatóság többsége az ár-emelő indítványt eljettette s a vízben oldható foszforsav kg.-jának árát gazdák részére 55 fillér maximumban állapította meg. Ezen maximális ár olyképp értelmezendő, hogy Magyarország és Horvát-Szlavonországok területén, azoknak egyetlenegy pontján sem szabad gazdák részére foszforsavat 55 fillérnél magasabb áron ab vasuti állomás elárúsítani. Természetesen vannak földrajzi fekvések és külfölddel való versenyzési viszonyok, melyek mellett az 55 filléres maximális ár 54, 53, 52, 51, sőt 50 fillérré is ab állomás után megváltozhat. Az üzleti könyvekbe való betekintés utján meggyőződünk arról is, hogy az igazgatóság ezen határozata lelkiismeretesen és becsületesen végre is lett hajtva.

Az országos átlagos ár, melyen a szövetkezet egy kilogramm vízben oldható foszforsavat ab állomás árúsította, alig magasabb 51 $\frac{1}{2}$ fillérnél. Ezen olcsó ár előidézését azonban nagyban befolyásolták azon régi kötések, amelyeket régebbi időben a versenyző gyárak egymás ellenében több évre lekötöttek.

3. Az előadottak alapján működésünknek eredményét a következőkben van szerencsénk összegezni:

a) A gazdaközönség, úgy látszik, meg van elégedve azon árnívóval, melyet a szövetkezet igazgatóságában kieszközölnünk sikerült, mert azt 1908-ban több, mint 100.000 métermázsza többlettermeléssel honorálta. A gyárosok, különösen az Ausztriában működők, folyton panaszkodnak ugyan, de a jobb belátás őket is oda fogja vezetni, hogy a szuperfoszfát árának emelése nem szolgálna a helyes üzleti politika érdekeit. Kitalás van tehát rá, hogy az 1903-ban inaurált árnívó a jövőben is fenntartható lesz, különösen ha érvényesülnek azok az intézkedések, melyek a túltengő közvetítés megszabályozása által e réven jelentékeny megtakarításokat eszközölhetnek.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztító berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyczim: Kalmár-rostagyár.

b) 170,400 koronával olcsóbban kapta a műtrágyát vásárló gazdaközönség 1908-ban a szuperfoszfátot, mint kapta volna azon esetben, ha az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiküldöttjei a szövetkezet igazgatóságában a felügyeleti jogot nem gyakorolják. Midőn működésünket a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezetnél megkezdettük, akkor már a maximális ár 56 fillérben meg volt állapítva egy Magyarországra, mint Ausztriára vonatkozólag. Közbenjárásunkra Magyarországra vonatkozólag ezen maximális ár redukálódott 55 fillérre, de csak Magyarországon, míg Ausztriában megmaradt az 56 fillér. Ez vagononként 16 korona megtakarítást jelent a magyar gazdaközönség javára, ami 10,650 vagonnál netto 170,400 korona megtakarításnak felel meg.

Emlékre méltónak tartjuk végül a szövetkezet azon ujtását is, hogy 25,000 korona költséggel „Műtrágyázási Közlemények” cím alatt Kovácsy Béla szerkesztésében, 32,000 példányban, népszerű nyelven irt folyóiratot ad ki, melyet ingyen küld szét lelkészeknek, tanítóknak és a falusi szövetkezetek egyéb vezetőinek. A helyes propaganda eredményei részben máris mutatkoznak, amennyiben a műtrágya alkalmazása az Alföldön is mindinkább tért hódít, így például az 1908. évben az északnyugati Felföld mellett legtöbb szuperfoszfátot a Bácska rendelt.

1908. évi működésünkről ezekben leszámolván, fogadjuk tekintetes Tanács mely tiszteletünk kifejezését, melylyel vagyunk

Emődý József s. k.,
Perczel Ferencz s. k.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei — — — — —	Oldal
Egyről-másról — — — — —	2512
Műtrágyafogyasztásunk emelkedése — — — — —	2513
Növénytermesztés.	
Buzavetőmag-nemesítés — — — — —	2514
Állategészségügy.	
A sertésvész megállapításáról — — — — —	2515
Juhászat és gyapjuisome.	
A legfinomabb merinógyapjak — — — — —	2515
Trágyázástan.	
Műtrágyázási kérdések — — — — —	2516
Kertészet. Szőlészet. Borkezelés.	
Gyümölcsök téli eltartása — — — — —	2517
Levelszekrény — — — — —	2517
Vegyesek	2519
Vasuti fuvardíjak emelése. — Gazdasági előadások Debreczenben. — Kendertermesztés Temes megyében. — Koczák fogamzásának megakadályozása miskarolás nélkül. — Vetőmagfelujítás és vetőmagtermesztés — — — — —	2519
Kereskedelem, tőzsde — — — — —	2520

Vasuti fuvardíjak emelése.

Egyik osztrák vasuti szaklap híradása szerint tervbe van véve, hogy az összes magyar és osztrák vasutakon 1909. február 1-től kezdve emeljék a legcsekélyebb fuvardíjakat, melyek vasuti küldemények után beszédre kerülnek.

A legcsekélyebb fuvardíj, mely évtizedek óta valamely vasuti gyors- vagy teherárúküldemény után beszédre kerül, minden osztrák és boszniai vasutára nézve 40 fillért, minden magyar vasutára nézve pedig 42 fillért tesz: gyorsvonattal szállított küldeményeknél a legcsekélyebb fuvardíj az osztrák vasutakon 60, a magyar vasutakon pedig 64 fillér.

Jövő évi február 1-től kezdve volnának a legcsekélyebb fuvardíj-illetékek az osztrák és boszniai-hercegovinai vasutakon: közönséges gyorsáru után 80, mérsékelt és különösen mérsékelt gyorsáru után 60, gyorsvonattal továbbított gyorsáru után 120, teheráru után 60 fillér. A magyar vasutakon ezen legcsekélyebb fuvardíjakhoz még a törvényesen megállapított szállítási adó is hozzászámítandó, úgy, hogy a legcsekélyebb illeték a magyarországi vasutakon volna: 86, 64, 128 és 63 fillér.

A vasutak ezen tekintélyes fuvaremelést azzal indokolják, hogy az utóbbi években a vasutak önköltségei lényegesen megdrágultak s így a nagy kezelési költségekkel járó darabátuforgalom még önköltségeit sem fedezi.

Tény az, hogy a vasutak önköltségei, mint bármely más üzeme, az utóbbi években lényegesen megdrágultak, ha ennek folytán a vasutak szerény mértékben emelik tarifáikat, ez ellen jogos kifogás nem tehető.

De kifogásolandó, hogy éppen a kisember fuvardíjait 50—100% kal emelik a vasutak. A vasutaknak, mint közgazdasági intézménynek, első sorban a kisembernek érdekét kellene szolgálnia. A tervezett fuvaremelést suttani fogja a vidéki szatócsot, a kisipart, a kisgazdát.

Ezen illetékemelés meg fogja drágítani a közlekedést, amennyiben lehetetlené teszi friss gyümölcsnek, főzeléknek, húsak és egyéb élelmiszereknek kis mennyiségekben való vasuti szállítását.

Reméljük, hogy a magyar kormány intézkedni fog, hogy a tervezett illetékemeléssel egyidejűleg a magyar gazdaközönség által már több ízben sürgetett „collis agricola” rendszere életbe léptessék.

Végül csak arra utalunk, hogy a gyorsárú-küldemények minimális illetékének ily lényeges emelése csak a postai csomagáruforgalmat fogja emelni, ebből pedig sem a vasutaknak, de még a kincstárnak sem leend haszna.

Gazdasági előadások Debreczenben. A Debreczeni Gazdasági Egyesület a Gazdakör helyiségében 20 gazdasági előadást rendez. Az előadások megtartásában közreműködnek: *Kerpely* Kálmán gazdasági akadémiai igazgató, *Ormándy* János gazdasági akadémiai tanár és még számosan. Az előadások a gazdalkodás minden ágára kiterjedők lesznek s mivel azokat elismert szakemberek tartják, érdekesek és tanulságosaknak ígérkeznek. Ezen előadások programm szerint márczius hó 22-ig fognak megtartatni. Egyébként a gazdasági egyesület minden érdeklődőnek készséggel ad felvilágosítást.

A kendertermesztés Temes megyében. Az utóbbi időben szép lendületet vett a kendertermesztés az országban. *Darányi* földmivelésügyi miniszter kenderáztatók és kenderkikészítő telepek létesítésére állami támogatást eszközölt

ki, amelyből az eddigi tervek szerint 67 mesterséges kenderáztató és kikészítő telep létesült. Különösen Temes megyében, ahol meg vannak a kendertermesztés kedvező feltételei, indult meg nagy erővel a kendertermesztésnek nagyobb arányú elterjesztése és evégből *Darányi* földmivelésügyi miniszter leküldte *Füredy* Lajos gazdasági szaktanárt, hogy Temes megye több községében rendszeres előadásokat tartson a kendertermesztésről, kikészítésről és értékesítésről. *Ferenczy* Sándor vármegyei alispán elnöklete alatt több községben értekezletet tartottak a gazdák és elhatározták, hogy kendertermesztést a jövőben fokozatosan felkarolják. Szépfaluban, Szabadfaluban, Giladon és Kádár községben mesterséges kenderáztatók létesülnek. A miniszter rendelkezése *Füredy* Lajos szaktanár a tél egyrészét Temes megyében tölti, hogy a még szükséges kurzusokat megtartsa.

Koczák fogamzásának megakadályozása miskarolás nélkül. Minden gazda ismeri azokat a hátrányokat, melyek a miskarolással járnak. Eltekintve e műtét fájdalmas voltától, melynek a gazda sohasem szereti állatait kitenni, a procedúra után a sertések többé-kevésbé visszaesnek, de meg ha a miskaroló nem érti kellőképpen mesterségét, a megbetegedési, sőt hullási százalék is tekintélyes lehet. E hátrányok megszüntetésének célzatával már régebben foglalkoznak avval, miképpen lehetne a fogamzást megakadályozni operáció nélkül? Hosszu orvosi kísérletek után rájöttek arra, hogy a koczák rühetésének fellépését meg lehet akadályozni serétnek a méhbe való juttatása által. Ország-szerte végeztek ez irányban kísérletek, melynek eredményét — az „*Állatorvosi Lapok*” nyomán — közreadjuk. *Kovács* Sándor állatorvos 1907. évben 350 db sertést serétezett s lelkiismeretes megfigyelés után megállapította, hogy az eljárás 98%-ban bevált, de nemcsak szakemberek seréteztek az ország különböző részén, de gazdák is és pedig mindenütt a cél elérésével, a miskarolással járó hátrányok nélkül. A tapasztalati eredmények azonban abban is megegyeztek, hogy a serétezőszköz némi módosításra szorul. E közleménynek aktualitását adja meg, hogy a méhpisztoly szerkezete olyképp módosított, hogy naponta több száz állat serétezhető minden káros utókövetkezmény nélkül. Kezelése pedig oly egyszerű, hogy azt minden nehézség nélkül a gazda maga is végezheti.

Vetőmagfelujítás és vetőmagtermesztés. Számos vidéken a legfontosabb gazdasági növények, mint pl. az Alföldön a buza- és országszerte a burgonyatermesztésben újabb betegségek léptek fel, amelyek részben a vetőmag romlására vezethetők vissza. Ettől eltekintve azonban, közismert dolog a vetőmag felujításának szükségessége. E cél megvalósítása végett *Darányi* földmivelésügyi miniszter elhatározta egy állami vetőmagtermesztő telep berendezését és a gazdaközönség közvetlen részvételével való vetőmagfelujítási akciót. E célra a miniszter a jövő évi költségvetésben 172,000 koronát irányoz elő, mely tétel azonban nem vonatkozik a burgonyavetőmag kicserélésére, amely az egész országban rendszeresen és nagyobb termelésű magtermesztéssel kapcsolatban folyamatban van.

<h1>Arankamentes</h1> <p> kisarankás </p>	<h1>lőheré-</h1>	<h1>és</h1>	<h1>Luczerna-</h1>	<h1>magot</h1>	<h2>vásárol</h2> <p>a legmagasabb áron</p>
					<h1>Haldek</h1> <p>magnagykereskedése</p> <p>József főherczeg 6 cs. és kir. fensége udvari szállítója, Budapest, V., Bálvány-utca 6.</p>

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 november 20-án.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vagott hus kilogramm fillérekben						Élősúly mm. koronákban						
											marha-hus		borjúhus		sertés-hus		birkahus		marha-hus		borjúhus		sertés-hus
						100 kilogrammonként										100 db							
korona értékben										korona értékben													
Arad	23 60	18 50	14 80	14 40	12 40	6 50	7 00	320	—	8 00	144	136	180	140	166	152	112	55	45	65	50	85	70
Baja	24 50	19 40	15 40	15 20	12 20	6 00	6 00	260	220	7 00	116	103	124	116	112	104	80	52	48	70	62	95	90
Balassa-Gyarmat	23 00	19 00	16 50	16 50	18 00	4 50	5 00	280	220	8 00	100	—	160	140	133	—	80	60	52	95	86	124	82
Debreczen	24 00	18 50	15 00	16 00	12 40	7 00	8 00	400	280	7 00	128	120	140	120	168	160	80	70	60	86	72	104	96
Eszék	24 10	19 10	—	15 40	14 60	11 00	12 00	260	230	10 00	136	104	160	152	140	128	104	60	44	76	64	94	80
Győr	25 00	20 60	16 40	17 00	16 00	7 00	6 00	260	240	8 00	152	140	180	156	144	136	80	76	64	88	76	100	92
Kaposvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kassa	24 00	19 00	16 00	14 40	14 00	4 80	5 60	300	—	8 00	130	120	122	120	120	110	72	60	56	74	70	72	68
Léva	24 00	20 20	16 40	16 60	16 00	6 00	7 00	280	220	8 00	120	112	144	130	140	130	96	74	64	76	64	100	96
Losonc	23 60	19 20	16 60	16 40	16 20	5 50	6 50	200	160	7 00	112	104	144	133	136	—	64	72	58	90	80	120	110
Miskolc	24 40	18 00	16 20	17 00	14 00	—	6 40	260	220	10 00	120	112	144	133	160	152	80	50	48	112	104	92	88
Nagybecskerek	24 00	18 40	14 50	15 00	12 20	8 40	8 00	304	240	10 00	120	112	144	136	144	136	66	56	52	70	68	86	80
Nagykanizsa	24 00	19 40	16 60	16 40	14 80	7 20	7 00	280	240	6 00	150	123	160	138	152	136	80	80	58	84	74	104	98
Nagyszéchenyi	23 00	17 50	14 00	13 60	13 00	4 50	5 00	320	200	7 00	140	100	100	80	140	120	88	60	50	40	32	92	84
Nagyszentmiklós	21 60	18 00	14 00	14 00	13 40	9 00	9 00	240	200	6 00	112	93	135	—	120	—	118	78	70	70	68	46	40
Nagyvárad	24 40	18 50	15 50	15 50	12 40	6 50	6 50	320	200	8 00	104	96	160	140	152	136	72	80	56	—	—	104	100
Nyiregyháza	23 00	19 20	14 80	16 10	13 50	7 00	7 20	200	—	8 00	136	120	138	120	144	136	96	64	53	80	60	124	112
Nyitra	24 00	20 40	16 50	15 70	15 20	8 00	7 00	280	200	10 00	112	96	128	120	136	124	88	80	56	80	70	120	100
Pancsova	24 00	—	14 00	15 00	12 20	9 00	10 00	280	260	6 00	120	112	160	140	136	120	68	64	54	88	82	83	84
Pápa	24 20	19 30	16 80	16 80	16 90	6 40	6 20	200	190	10 00	136	120	180	160	144	136	110	90	74	100	84	104	88
S.-A.-Ujhely	23 40	19 00	15 50	15 40	14 60	5 60	6 00	280	240	9 00	120	112	144	136	144	104	96	—	—	88	84	92	88
Sopron	24 20	19 30	17 20	17 30	17 40	8 00	8 00	230	230	8 00	160	140	220	160	210	184	—	88	66	92	80	98	84
Szatmár	23 00	18 20	14 40	13 40	15 00	4 80	5 00	230	220	6 00	120	112	152	144	128	120	—	—	—	—	—	—	—
Szombathely	24 40	20 00	16 60	16 60	—	6 00	7 00	330	260	10 00	160	120	180	160	143	130	—	80	72	90	82	112	88
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Temesvár	24 40	19 00	15 20	15 00	12 60	7 00	7 00	—	—	5 00	128	—	190	—	144	—	—	80	—	120	—	95	—
Uj-Arad	23 40	18 40	14 50	14 50	12 30	6 00	6 50	300	—	7 50	104	96	144	120	138	120	100	50	40	60	45	80	65
Versecz	24 50	20 00	14 50	15 00	12 30	6 00	7 00	300	—	10 00	83	—	160	—	136	—	86	66	60	120	—	108	—
Zalaegerszeg	23 80	19 00	16 00	16 00	15 50	7 00	6 00	300	250	10 00	120	104	140	120	140	120	—	76	68	80	74	110	100
Zenta	24 30	19 60	15 20	15 60	13 40	9 00	9 00	300	230	8 00	100	96	120	116	124	120	90	66	58	90	88	90	84

Nemzetközi gabonapiacz 1908. nov. 17-től 1908. november 21-ig.

Kelet	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odesza	Határidő	Határidős árak					
												Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago	
Buza	20	26 20	20 66 ¹	27 30	25 30	25 96	21 70	20 91	19 18	19 34	20 38	Decz.	—	20 95 ²	24 42	21 80	19 18
	17	26 00	20 66 ¹	27 10	25 20	25 93	21 86	20 86	18 98	19 34	20 38	Április	25 80	20 46 ³	25 06 ³	22 42 ^{1b}	19 94 ³
Rozs	20	21 10	—	21 50	21 80	20 65	16 58	—	—	—	16 65	Decz.	—	—	20 51	16 52	—
	17	20 90	—	21 40	21 30	20 65	16 58	—	—	—	16 65	Április	21 78	—	21 54 ³	16 66 ^{1b}	—
Zab	20	17 20	—	18 30	16 80	20 35	—	—	—	—	—	Decz.	—	—	19 52	—	—
	17	17 10	—	18 20	16 80	20 35	—	—	—	—	—	Április	17 36	—	19 76 ³	—	—
Tengeri	20	14 20	15 03	19 10	18 30	20 90	—	14 36	12 52	12 56	—	Decz.	—	14 57	19 20	—	12 52
	17	14 40	15 03	19 10	18 60	20 90	—	14 30	12 38	12 56	—	Április	15 16 ³	—	19 76 ³	—	—
Árpa	20	16 40	—	20 20	20 50	24 78	—	—	—	—	—	Decz.	—	14 52	19 14	—	—
	17	16 40	—	20 20	20 50	24 78	—	—	—	—	—	Április	15 14 ³	15 24 ^{1a}	17 82 ³	—	—

Jegyzet: 1) Red winter II.
 1a) jan. 1b) jan.-ápr.
 2) márcz. 3) május.

Istálló, Magtár, Gazdasági épületfödémek
 a legelősebb Tűzbiztos és brakké tartó Vashetonból építünk. Tervek, költségvetések ingyen készült.
RELLA N. és unokaöccse
 Budapest IX., Csillag utca 25.
 Telefon 69-77.
 Díszekkel díszített vasbetonok, aranybarnók és tartók, nyak, vasbetonok, kőzetek.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége áruszállítását jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A tartósan élénk kereslet következtében az irányzat a lefolyt héten is szilárd volt. Időközben a sertésárak is emelkedtek s így zsiradékárak gyorsan alakultak, a multhetiéknél magasabb árakon is, vevőkre.

Jegyzések:

Table with 2 columns: Description of goods (e.g., L. r. fehér forrázott tábla-szalonna) and prices (e.g., 112-113 K.).

Fémpiac. Az üzletirányzat kezdetben szilárdult, később azonban elanyagult. Különösen a vöröszarjegyű csökök csökkente. Áruárakban a kínálat fokozódott, ami nagyobb mérvű árvesztéseget idézett elő.

Fa- és erdőtermékek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége erdészeti és fatereskedelmi osztályának jelentése.)

Budapest, 1908 november 19-én.

A múlt évi pörzválság hatása alatt szenved még ma is a faüzlet és az általános üzleti pangás jellemzi a helyzetet. Múlt ősszel a fakereskedők tavaszra reméltek javulást, tavasszal ez nem vált be, akkor az őszi időben reménykedtek, az őszi idény is elmult már, de javulásról szó sincs.

Ezen nagymennyiségű anyagban természetesen nagy tökélségek hevernek. Nem akarunk itt kitérni arra, hogy ezen nagymennyiségű készletekben fekvő tőkék az újabb vállalkozásoktól elvonattak és ezáltal vajmi kevés nagyobb új üzlet jöhetett létre.

Sokat vitatkoztak a szakkörök azon, hogy a kincstári erdőben az utolsó évi árlejtéseknél az alapárak nem szállítottak le oly mértékben, mint azt a mai rossz viszonyok, a kelendőség hiánya, szükségessé tette volna. Ez azonban egy alapos tévedés. Mert szoros számítás mellett kincstári erdőknél a viszonyoknak megfelelőleg az árak mérsékeltebbek és ha mindazonáltal sok árlejtés eredménytelen maradt, az nem kizárólag annak tulajdonítható, hogy az eladásra kerülő tételnek túl magas árakon lettek volna értékelve, hanem az általános pangás és különösen a bizonytalanság, mely az üzletet régebbi idő óta jellemzi és tartózkodó álláspontot utaltat a vevőket.

Fenyőanyagok: Fenyőanyagokban a nyári és őszi idény határozottan gyenge volt. Gyengébb, mint más években és mindannak dacára az árak nem változtak. Nem változtak pedig azért, mert a termelőknél és kereskedőknél drága készletek voltak és inkább áldozatok és kamatok árán visszatartották, sem hogy azokat veszteségre eladják.

Tüzipia az évad elején igen bő kínálattal némi áresést ért el, mely azonban a vásárlás megkezdésekor nagyobb részben ismét elenyészett és utját egyengette egy újabb áremelkedésnek, mely még most is tartja magát, ebből azonban senkinek haszna nincs, s intán a nyomászó vagonhiány miatt alig fejlődhetik ki nevezetesebb üzlet.

Keményfák majdnem kivétel nélkül a múlt évben megkezdődött depresszió alatt állanak. Elmondhatjuk, hogy egy év óta még muló javulás sem állott be. A kínálat állandóan elég bő, de kereslet nincs és csakis egyes kivételre alkalmas fanemekben van, erősen nyomott árak mellett, némi csekély, alig számottevő üzlet.

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1908 november 18-án. Netto-árak 50 kg.-kint Budapestben, elegységű tiszta súlyként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Table with columns: Szám (0-7), 7 1/2, 7 3/4, 8, Ár K. (19:50-15:60), 7 1/2, 7 3/4, 8, Korpa: F. G., Rozslisztárak (0 O/I I WR II II/b III IV), K (17-9:30), KK (6:70).

Liszt, őrlemény és abrakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége abrakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos fuvarszámlái jegyzései 100 kg.-kint Budapestben, elegységű tiszta súlyként, zsákostul.

Table with columns: Szám (0-7), Ár K. (18:40-15:60), 7 1/2, 7 3/4, 8, 18:60 22-15:60.

Table with columns: Szám (0-7), Ár K. (33:60-27:40).

A többi abrakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-kint.

Table with columns: Description (e.g., Finom korpa 1908. nov.-decz. száll.), Price (12:10-12:20), etc.

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezte jelentése 1908 november 20-án.

A napokig tartó hideg időjárás után hirtelen beállott melegebb idő a vágott baromfi- és vadárak ellanyhulását idézte elő, mely azonban a friss húsárak nem igen érintette. Az időjárás következtében beállott csekélyebb áresőkben azonban csak ideiglenesnek tekinthető annak ismételt megváltozása az elvesztett különbséget vissza fogja hozni.

anélkül, hogy azok emelkedtek volna. Vajból a hozatalok csökkentek anélkül, hogy magasabb árat engedélyeznének. Burgonyából különösen rózsaburgonya rendkívül magas árt ért el s így ajánljuk a készletek bejelentését. Hagyma szintén igen szilárd. Tojás ára nap ólnapra emelkedik.

Mai árak:

Husnemtek: vidéki marhahús hátulja 1:20-1:40 K., sjeje -96-1:08 K., vidéki borjú b5rben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 0:92-1:08 K., helybeli borjúbus 1:10-1:32 K., sertésbus szálonnával 1:20-1:22 K., lehozott sertés 1:24-1:33 K., szalonna friss 1:20-1:24 K., szalonna sózott 1:24-1:28 K., szalonna füstölt 1:40-1:44 K., olvasztani való 1:24-1:33 K., hajt 1:40-1:44 K., sertészsír 1:44-1:48 K. kg.-ként. Füstöltus (vidéki) kg.-ja 1:40-1:60 K., hazai sonka 1:80-2- K., szilámi magyar 3:20-3:60 K., szilámi nyári 1:20-1:40 K., bárány párja - K.-ig.

Vad: őz 1:40-1:60 K., szarvas 0:80-0:90 K., vaddisznó 80-1- K. kg.-ként egészben, nyul nagy 2:80-3- K., nyul stüdő 1:20-2- K., fogoly 1-1:20 K., fácán 2:80-3- K., erdei szalonna 0-0- K., dámvad 0:90-1- K. kg.-kint. Fenyvesmadár kötege 0-0- K., Baromfielék: élő rántani való csirke 1:20-1:60 K., sütni való 2-2:60 K., liba fiatal 0-0- K., kacsacsóvány 2:80-3:40 K., kacsabizott 4-5- K., ludhízott 10-14- K., tyúk 3-3:60 K., pulyka 5-7- K., élő sovány liba - K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hízott lud 1:16-1:24 K., hízott ruca 1:20-1:30 K., hízott pulyka 1:20-1:50 K., levestyuk 1:20-1:40 K., pulyka sovány 0-0- K. kg.-ként. Poulard 1:80-2- K., gyöngytyúk - K. darabonként.

Tojás: teavaj (centrifugált) I. 2:20-2:50 K., II 1:90-2- K., főzővaj (köpült) 1:70-1:80 K., tehénturó 10-20 fil. kg.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségelék: burgonya (vagonárú) sárga 6:80-7:20 K., rózsá 7:60-8- K., fehér 5:20-5:80 K., kifi 10-14- K., sárgarépa 10 db 8-10 K., petrezselyem 8-12 K., vöröshagyma makói 22-24- K., vöröshagyma közönséges hazai 10-12- K., fokhagyma 30-40 K., káposzta 5-6 K. 100 fej. Burgonya, új 0-0- K. Kalarábé 0-0- K. 100 db, sparga solo 0-0- K., közép 0-0- K., levelesspárga 0-0- K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0-0- K., kifejtett 0-0- K., zöldborsó, hüvelyes 0-0- K., kifejtett 0-0- K., paradicsom 16-20 K. 100 kg.-ként. Uborka salátának való 0-0- K., ecsetbe 0-0- K., savanyítani 0-0- K. 100 db-ként. Paraj 0-0- K. kg.-ja.

Gyümölcselék: Szőlő madelaina 40-60 fillér, érett chasselas - fillér kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 0:28-0:34, másodrendű -16-24, harmadrendű apró áru 8-12 K., körte elsőrendű 0:80-1- K., másodrendű 40-60 K. q.-ként. Dió I. 40-60, II. 30-40 K. 100 kg.-ként. Görög dinnye - K., kantalup - K., turkesztan - K. 100 kg.-ként. Veres szilva - K., szárított belföldi szilva - K., belföldi szilvaiz - K., ringló - K. 100 kg.-ként.

Tojás: bacsikai 118-120 K., erdélyi apróbb áru 116-118 K. eredeti lúdanként (1440 db).

Budapesti lóvásár.

1908 november 19.

Table with columns: Főlhajtatott, Árak (drb.-kint koronás), Jobb minőségű hátulzó, Könnyű kocsló (jukker), Nehéz (híműs), Igás kocsló (nyugati vár), Pony, Fuvaroslovak, Parszlovak, Alárendelt minőség, Összesen, Eladatlan maradt, Irányzat: élénk. Székesfőv. levágásra vásárolt: 60 drb. 20 K.-től 93 K.-ig.

Large advertisement for 'KINCSET TALÁLT A GAZDA' (Treasure found by the farmer) in dried manure. Text: 'szárított hizosertésrágyában. Minden gazdasági növénynél, de különösen a szőlőben 100% termésmöbbletet'. Includes contact info for Budapest-Kőbányai Trágyaszáritógyár.

Budapesti juhvásár.

1908 november 16.

Felhajtattott:

Magyarországból	1102 drb juh	drb kecske
Szerbiából	— „bárány—	„ kecske
Összesen	1102 drb juh	drb kecske

Árak

(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben).

	per kgr.	páronként
Hízott ürü	40-43 fill.	34-44 kor.
Feljavított juhok	34-33	22-30
Kiverő juhok (anya)	34-36	22-37
Kisörölt kosok	—	18-22
Bárányok	—	—
Kecskék	—	—
Durva szőrű	—	—

Irányzat: élénkebb, az árak változatlanok maradtak.

Budapesti szurómarhavásár.

1908 november 19

Felhozattott:

	(kilogrammonként élősúlyban állérekben.)
	I. oszt. II. oszt.
Magyarországból élő borjú	177 drb 84-92 93-96
Ausztriából élő borjú	8 " 92- " "
Galicziából rugott borjú	— " " "
Magyarországból élő bárány	— " " "
Összesen:	185 drb

Eladatlan maradt 1 db élő borjú, — db rugott borjú
Irányzat: lanya volt, az árak 4-6 fillérel hanyatlottak kilogrammonként.

Budapesti vágómarhavásár.

1908 november 19.

Félhajtás összege:		Minőség szerint:	
Új felhajtás	3109 drb	Előrendű hizott	150 drb
Mult vásárról visszamaradt	47 " "	Másrendű " "	23.3 " "
Veszteglőből szerb	— " "	Alárendelt minőség	484 " "
Összeg	3156 drb	Növendékmарha	34 " "
Eladatlan maradt	100 " "	Bivaly	165 " "
Származási hely szerint:		Összeg	3156 drb
Magyar eredeti	1527 drb		
Magyar tarka	12:6 " "	Nem szerint:	
Magyar bivaly	165 " "	Bika	225 drb
Hórvátországi marhák	56 " "	Ökör	2025 " "
Boszniai marhák	152 " "	Tehén	903 " "
Összeg	3156 " "	Növendék-bivaly	— " "
		Összeg	3156 drb

(100 kilogr.-kint élősúlyban minden levonás nélkül állérekben.)

1908. november 19.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	68-84	56-66	46-54
Tarka hizott ökör	74-92	67-72	48-60
Szerbiai ökör	—	—	—
Tehén	63-70	65-62	48-54
Bika	58-64	52-57	46-51
Növendékmарha	—	—	—
Bivaly	—	—	—

Irányzat: lanyhább, az árak általában 2 koronával hanyatlottak, bikák ára változatlan.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

1908 november 19

Heti felhajtás összege	Értékett vagyon	Értékett összesen darab	Sortésköz-vágóhídra-el-szállított	Eladatlanul maradt
november 13-tól november 19-ig.	185	8825	8442	383

N a p	Napi árak fillérben				
	Öreg nehez páronként 280-350	Páronként 300 kg. feletti	Páronként 220-350 kg	Könnnyű 220 kg.	Husos fajta
1) nov. 13.	93-94	—	—	—	—
nov. 19.	94-100	100-104	—	—	—
2) nov. 13.	—	108-120	108-120	06-120	—
nov. 19.	—	116-122	116-124	12-122	—

1) Az árak élősúlyban levonás nélkül értendők.
2) Az árak élősúlyban páronként 45 kg. élősúly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: a vásár élénk. Az árak 2-4 fillérel emelkedtek.

Kimutatás a ragadós állapotbetegségek elterjedéséről.

1908 november 18-án.

A betegség neve	Fertőzve volt		Mult heti állapot		Mult évi	
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	170	189	187	205	183	205
Vesztetség	295	310	299	316	135	140
Takonykór	43	45	47	48	38	43
Száj- és körömfájás	37	467	39	471	339	2867
Juhhimlő	63	102	59	94	45	192
Ivarsz. hóly. kiütés	10	32	12	45	11	28
Tenyészbenáság	—	—	—	—	—	—
Rákhór	90	182	101	199	119	213
Sertésorbáncz	288	948	320	1070	300	958
Bivalyvész	12	36	16	42	10	12
Sertésvész	646	2747	713	3132	817	3412

Ausztriában 1908. év nov. hó 11-én fertőzve volt: veszteggel 35 k 39 u, takonykórral 10 k 12 u, rag. száj- és körömfájással 34 k 539 u, sertésvészszel 132 k 283 u.

Németországban 1908. év okt. 31-én fertőzve volt: takonykórral 36 k 43 u, rag. száj- és körömfájással 18 k 60 u, sertésv. 1232 k 1601 u, rag. tüdőlobbal 1 k 1 u.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendők.)

Öreg nehez	(páronként 400 kg. feletti)	fillérig
Öreg közép	300-400	—
Fiatal nehez	320 kg. feletti súly	116-120
„ közép	250-300 kg.	120-121
Fiatal könnnyű	250 kg.-ig	120-121 fillérig
„	251-300 kg.-ig	—
Szerbiai nehez	260 kg. feletti	—
„ könnnyű	240 kg. terjedő súlyban	—
„ közép	240-260 kg.	—

Árak élősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.

Irányzat: élénk.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. ker., Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)

1908 november 18

	kilogrammig	fillér
Sertésvészen átment	60-100	110-108
„	100-120	108-106
„	120-180	106-104
„	180-200	104-100
Sertésvészen át nem ment	60-100	70-80
„	100-120	80-88
„	120-160	88-90
„	160-200	90-90

Irányzat: lanya.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908. november 19.

	drb	fillér
Magyarországból	3124	Angol husos ürük
Galicziából	—	Elsőr. hiz. ürü
Osztrák tartományokból	—	Gyapjas
Összesen	3124	Középm. hizott ürü
		Nyírott juh

(Az árak kg.-ként fillérekben, élősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: igen lanya, a nagyon csekély kereslet következtében az üzlet menete lanya, kedvtelen és az árak kg.-ként 4 fillérel estek.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908. november 19.

	(kilogrammonként fillérekben tisztá súlyban I. oszt. II. oszt.)
Magyarországból élő borjú	— drb —
Ausztriából élő borjú	363 „ 123-136 106-124
„ leölt	180 „ —
Magyarországból leölt bárány	4228 „ 123-136 106-124
Ausztriából leölt	215 „ 20-36 K. párja
Magyarországból leölt sertés	35 „ 20-36 K. párja
Ausztriából leölt	596 „ 106-116 zsirsert.
Magyarországból leölt juh	1708 „ 108-128 hussert.
Ausztriából leölt	185 „ 52-90
„	55 „ 52-90

Összesen: 7565 drb
Irányzat: lanya, prima borjú 8 fillér, többi minőség 10-12 fillérel olcsóbb. Sertés 2-4 fillérel drágább. Többi változatlan.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908. november 17.

	Félhajtás:	Származás szerint:
Minőség szerint:	Magyarországból	drb
Hussertés	7468	husos
Zsirsertés	7468	Magyarországból
Összesen	14932	zsirfajta
		Galicziából
		Osztr. tartományokból
		Olaszországból
		Összesen

Eladatlan maradt 1200

Árak: (kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Előrendű magyar zsirsertés	108-109 kiv.	110
Középsertés	102-106	—
Öreg sertés	98-103	—
Könnnyű és szedett sertés	92-101	—
Szöld (lengyel, erdélyi)	80-108 kiv.	112

Irányzat: szilárd, zsirsertés mult héthez viszonyított jóval kisebb felhajtásánál fogva 4-5 fillérel drágább, azonban hussertés nagyobb felhajtásánál fogva 2-4 fillérel olcsóbb.

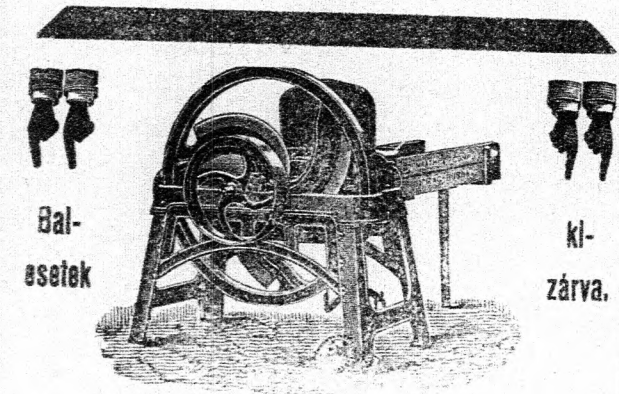
Ingtatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Kivonat a hivatalos lapból.	
Nov. 26. Szécsényi kir. jbiróság	a tkvi ha-Neugebauer tóság Sándor 124000
Nov. 30. Tasnádi kir. jbiróság	a tkvi ha-Narai tóság Géza 47156
Nov. 27. Hódsági kir. jbiróság	a tkvi ha-Szalvák tóság Mihály 76959
Decz. 3. Topolyai kir. jbiróság	a tkvi ha-Krisztháber tóság Adolf 57396
Decz. 4. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-Medgyessy tóság György 23272
Decz. 4. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-Perlmutter tóság Izraelné 453750
Decz. 7. Kassai kir. tvszék	a tkvi ha-Tírszt tóság Vendel 103800
Decz. 10. Abaujszántói kir. jbiróság	a tkvi ha-Klein tóság Lajos 188040
Decz. 22. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-Fischer tóság Istvánné 425991
Decz. 22. Dévai kir. tvszék	a tkvi ha-Lázár tóság Ádám 74815
Decz. 22. Kaposvári kir. tvszék	a tkvi ha-Tabak tóság Pál 63022
Decz. 28. Zombori kir. tvszék	a tkvi ha-Dr. Kronits tóság István 132096
Decz. 29. Kaposvári kir. tvszék	a tkvi ha-Weisz tóság Márkus 73600

RAJNAVIDÉKI MOTORGYÁR
SCHEBEN & KRUEWIG K. F. HENNEF.

Világhírű „OTTO”
rendszerű motorok koks, antracit v. faszéntüzelésre.
Szivógáztelepek.
Barnaszén tüzelésű telepek.
Nyersolajmotorok.
A jelenkor legolcsóbb üzeme.

Tanulságos árjegyzékkel és minden levélben megkeresésre szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgál a magyarországi vezérképviselő:
KELLNER ANTAL, Budapest, Váci-ut 2.

Bal-
esetek

Ki-
zárva.

Minden nagyságban.
Szecs kavágók,
Répavágók,
Darálómalmok,
Gőzölökészülékek.

Kis- és nagybirtok részére.

UMRATH ÉS TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

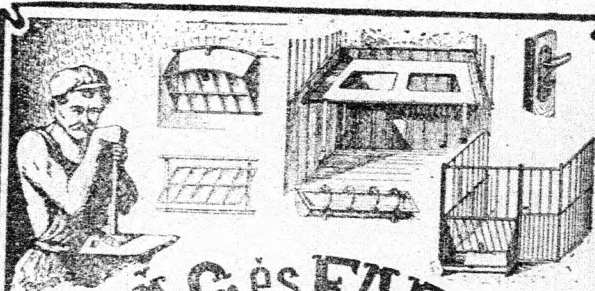
Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig Ipari mozgonyok 200 HP-ig

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és kocsigyártó-ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

VIRÁG és FARAGÓ
Vasipari és
Gazdasági-cikkek
gyártelepe.

BUDAPEST, VII. Ilka útca 11.
TELEFON: 87-22. NÉLKÜL BEJÁRÓÉRTÉKTEL. TELEFON: 87-22.

Gazdák figyelmébe!!!

Most jelent meg:

A pinczegazdaság melléktermékeinek értékesítése.

Irta: **Szilárd Gyula**,
a prof Esterházy-féle csákvári földmivesszkoia tanára.

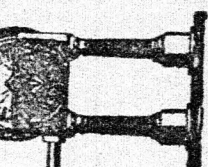
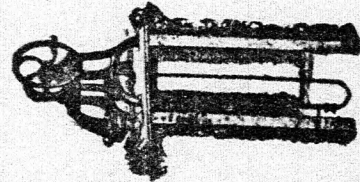
Tartalma: Pálinka- és cognac-főzés. A törköly és venyige mint takarmány. A borsóprú értékesítése. Borkőnyeres törkölyből és borsóprúból. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmagolaj-nyeres. Csersavoldat készítés szőlőmagból. Ecetkészítés.

I korona 60 fillér előleges be-
küldése ellenében bérmentve
szállítja a „PÁTRIA” r.-társ.
gazd. szakkönyvkereskedése,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Talajismeret. Irta Cserhíti
előleges be- küldése ellenében bér-
mentve szállítja a „PÁTRIA” r.-t.
gazdasági szakkönyvkereskedése,
Budapest IX., Üllői-ut 25.

LÁNCZKUTAK
a legmodernebb javított szerkezettel, csővek rézből,
láncz cizelzett aczálból. Gummi könnyen kicserélhető

Minden
mélységre alkalmas

Nagy
munka-
képesség,
könnyű
járás

„PÁTRIA”
szírt lánczkat.

„PÁTRIA”
szírt lánczkat.

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

RACK G. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-UT 133/a. SZ.

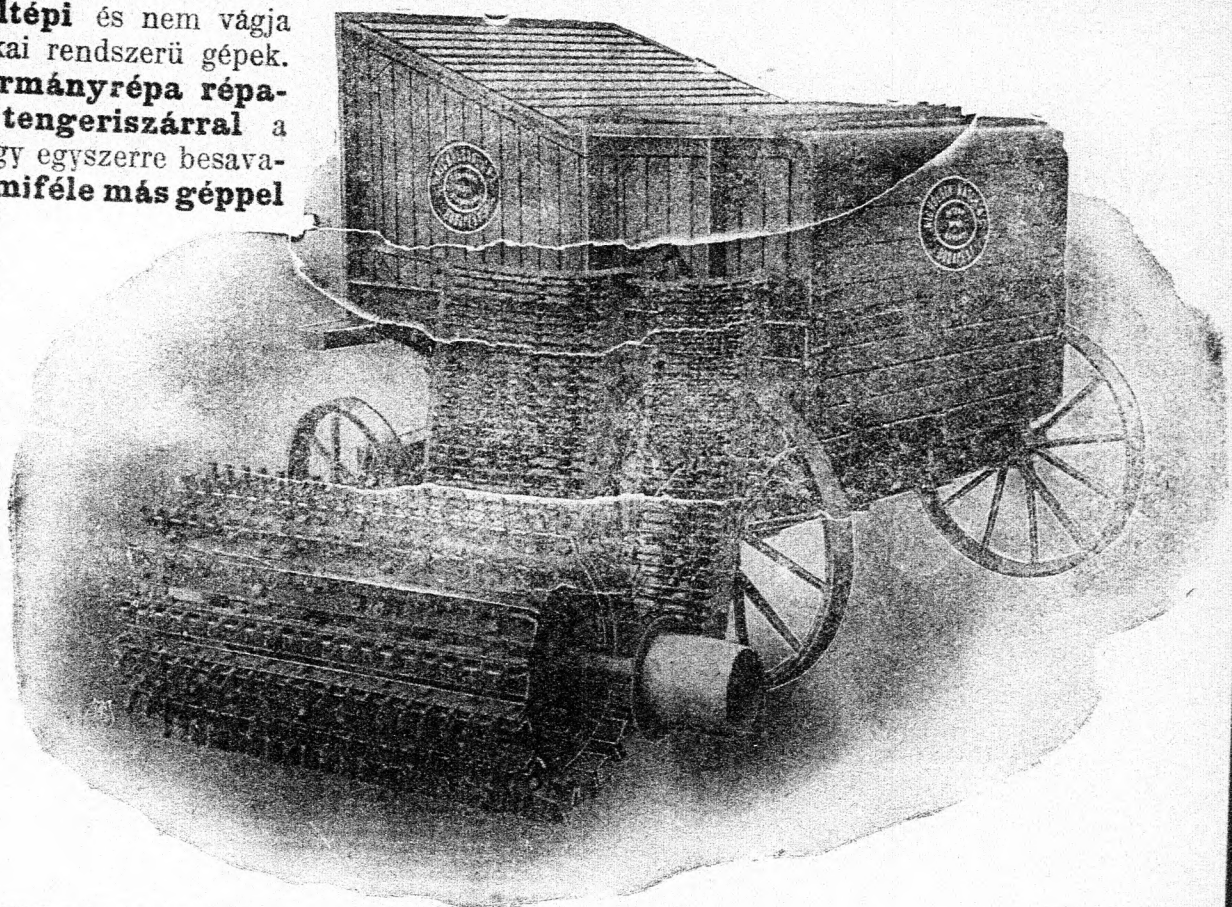
Székelyújvár Budapesti Traktórt.

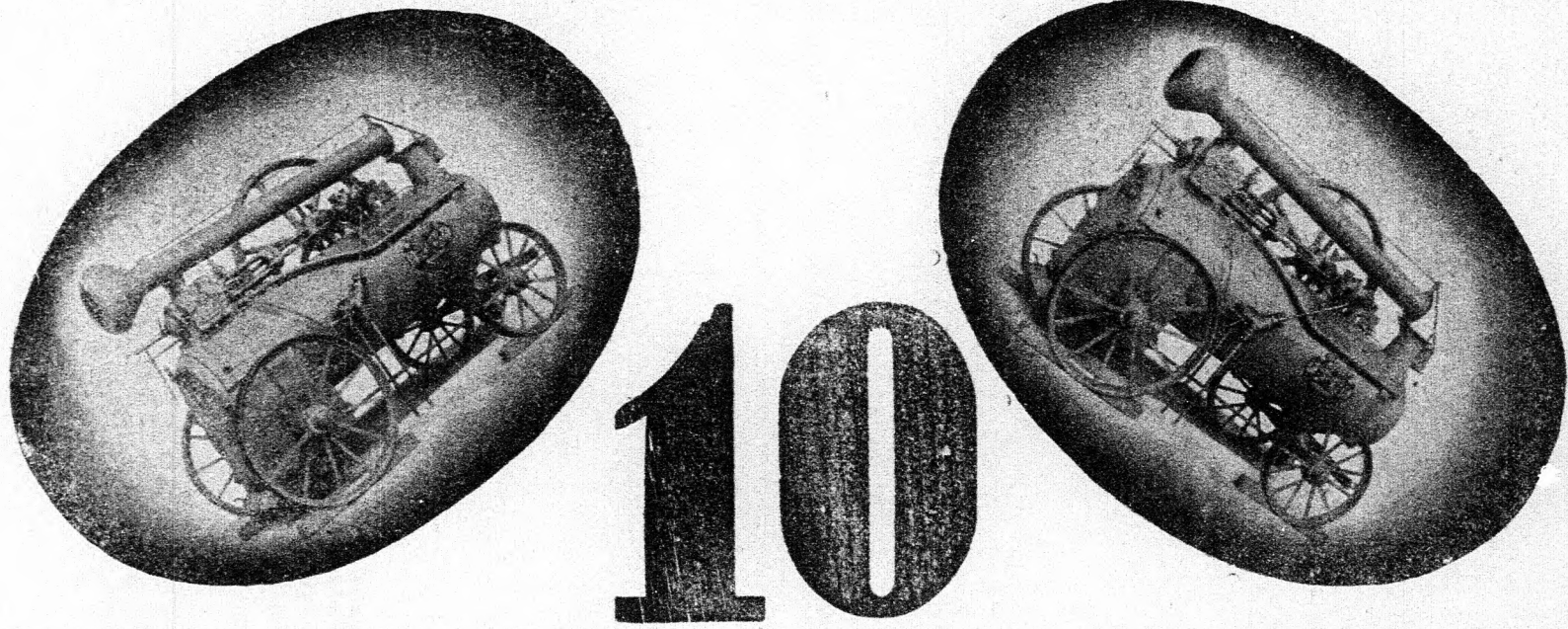
AZ ÁSVÁNYI-FÉLE SZABADALMAZOTT TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli szerkezet, mely a tengeriszárat minden részeiben a **legtökéletesebben feltépi** és nem vágja dugószerű darabokra, mint az amerikai rendszerű gépek. **Az egyedüli gép, melylyel takarmányrépa répafejek levéllel, egyidejűleg a tengeriszárral a legtökéletesebben felapríthatók** és így egyszerre besavanyíthatók. Ezen **kettős művelet semmiféle más géppel nem végezhető** mint az „Ásványi” féle **tengeriszártépőgéppel**. 1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„Nicholson”
GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST, VI.,
VÁCZI-UT 17. SZ.

Árjegyzék és ismertetés
ingyen és bérmentve, ...

légkörnyomásra vannak berendezve
**a Magyar Kir. Államvasutak
 gépgyárának lokomobiljai.**

Az új szerkezetű lokomobilok az elavult szerkezetű gyártmányokkal szemben

**20% tüzelőanyagot
 takarítanak meg**

Az állami gépgyár új szerkezetű lokomobiljai

könnyűek, nagy erő kifejtésűek és gazdaságos üzeműek.

☛ Tulszárnyalnak minden más gyártmányt. ☛

Az elavult gépszerkezetek kicserélése ajánlatos, a beszerzési ár bőven térül meg az olcsóbb üzemköltség által.

Sziveskedjék árajánlatot kérni.

**A Magyar Kir. Államvasutak
 Gépgyárának Vezérügynöksége**

Budapest, V., Váci-körút 32.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR I. (Haa-
pajeta)
(Azelőtt: Forrasz lézeef-tár.)

Ajándi gazdaságok részére legjutányosabb árban
ablakokhoz és melegágyakhoz való

üvegtáblákat

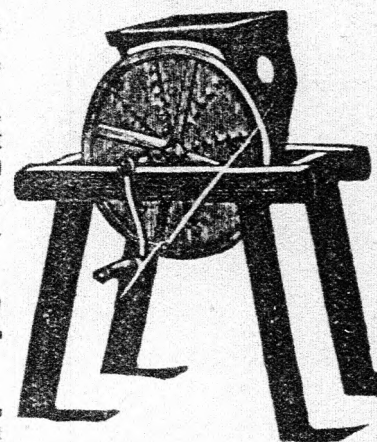
eredeti gyári ládáikban. Üvegvágo gyémántok legel-
csőbban kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben,
fémzárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

RÉPAVÁGÓGÉP.

Kolozsvári, pécsi és sepsiszentgyörgyi kiállításokon
első díjakkal kitüntetve.

Az eddig ismert enemi gépek legjobb,
legháladosabb szerszámja. Örökönt
egy 12 éves gyermek erejével 2500
kgr. répa vágható. Ára a jászapáti
vaspályaállomásra feladva 55 korona.

KAPHATÓ:
TÖRÖCSIK GÁSPÁR
tulajdonos, gépésznél,
JÁSZ-APÁTIBAN.

Minden termelőnek nélkülözhetetlen

:: :: a most megjelent :: ::

**MEZŐGAZDÁK
ÜZEMI ÚTMUTATÓJA**

Ezen könyvben a kereskedelmi forgalomban nélkülözhetetlen és
a mindennapi üzleti életben folyt nosan előforduló szükséges
tudnivalókról van szó. Czélszerű és hasznos segédkönyv, mely a
gazdasági életben olyannyira megkívántató kereskedelmi ismeret-
tek gyakorlati elsajátítására nézve bő tájékoztatást nyújt. :: ::

TARTALMA A KÖVETKEZŐ: Miként értékesítsük terményein-
ket? Mire ügyeljünk gépeink beszerzésénél és azok használá-
tánál? Hogyan kössük meg biztosításainkat? Gabonakereske-
delmi szokványok. Frótkarmányezikkek beszerzése körüli
tudnivalók. Hogyan adjuk el borainkat? Élelmiszer-értékesítés
módozatai. Hízott állatok, tenyészállatok értékesítése. Külföldi
államok állategészségügyi egyezményei. Szarvasmarhavásárok,
sertésvásárok, lovasárok, országos vásárok jegyzéke időszertint
sorrendben. Vetőmagvak be-zerzése, értékesítése. Áruszükség-
leti cikkek beszerzése körüli utmutatás. Fakeskedelmi rész.
Jogi rész, rövid vonatkozásokban a gazda és eseléd közötti
jogviszony szabályozása. Haszonbérlet. A balesetbiztosítási
törvény rövid ismertetése.

Ára bérmentes küldéssel 5 kor. 20 fill.

:: Megrendelésül kérjük az összeget postautalványon előre beküldeni.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ. gazdasági szak-
könyvkereskedésben, Budapest. IX., Üllői-ut 25. sz.

22181/1908. szám.

Haszonbéri hirdetés.

Kolozs vármegye árvaszéke közhírré teszi, hogy a
néhai Szacsvay Sándor hagyatékát képező ördög-
kereszturi és hozzátartozó birtokrészek és pedig körül-
belül 370 hold szántó, 38 hold udvar és kert, 47 hold
rét és 5 hold legelő 1909. év április 1-től, esetleg
előbb is, tíz-tíz egymásután következő évre, írásbeli
ajánlat útján, haszonbérbe adatnak.

A zárt írásbeli ajánlatok folyó évi december 20-ig
Kolozs vármegye árvaszékének Elnökéhez adandók
be. A beérkező ajánlatok közül az árvaszék szabadon
választ.

A birtok állagára vonatkozó adatok és a haszon-
béri feltételek fentnevezett árvaszéknél a hivatalos
órák alatt megtekinthetők.

Kolozs vármegye árvaszékének Kolozsvárt, 1908
november 12-én tartott renkivüli üléséből.

P. H.

Dr. Rohonczy Lajos,
árvaszéki elnök.

GRAEPEL HUGÓ betéti társaság

Budapest, V., Váci-ut 40-46.

Malomépítész, gép- és rostalemez-gyár.

Szabadalmazott lemez-törekrosták

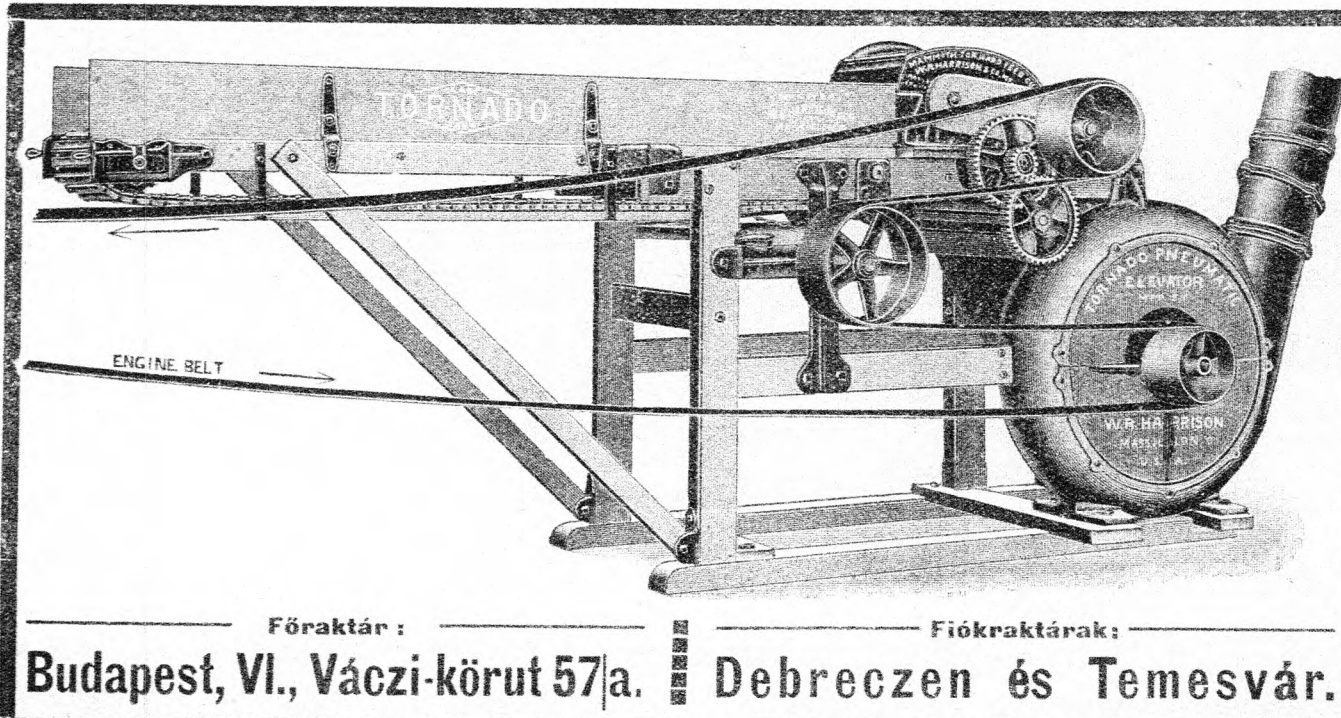
minden rendszerű eséplőhöz. Jobb minden más törekrostánál.

TÖREKROSTA
GRAEPEL HUGÓ SZABADALMA

Minden magvesztességet kizár.

20.000 darabnál több kifogástalan üzembn.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. **Fiókraktárak:** Debreczen és Temesvár.

Nagy munkabírásu eredeti amerikai

kukoriczászár- tépő gépeket

(SHREDDER) és mindennemű egyéb
takarmánykészítő gépeket szállít

„KÜHNE“

mezőgazdasági gépgyár r.-t.
MOSONBAN.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes házi állatok erősítésére, edzésére, azok egészségének építésben tartására a

Brázay Kincsem-Fluid

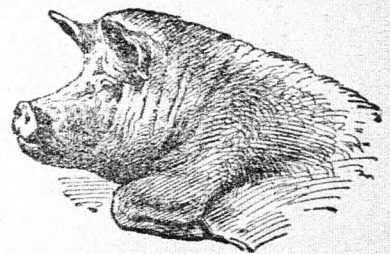
Kincsem szesz
minden gazdaságban és állattenyésztésben
nélkülözhetetlen.

Feltölti a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kiperőlt anyagokból készül.
Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmészesben, katonai, polgári, és versenyistállóknak.
Kapható: gyógytár, drogeria- és fűszerüzletekben vagy közvetlenül a készítő:

BRÁZAY KÁLMÁN özégnél, **BUDAPESTEN**
1 üveg ára K 2.50. 12 üveg ingyen kiszállítás és bérmentes szállítással 24 korona.

Párisi világkiállítás 1900. „GRAND PRIX“

Kwizda-féle SERTÉSPOR

Étrendi szer a hizás elősegítésére.
Kis doboz kor. 1'20, nagy doboz kor. 2'40.

Kwizda-féle SERTÉSPOR

csak a mellékelt védjeggyel valódi. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26. sz. III

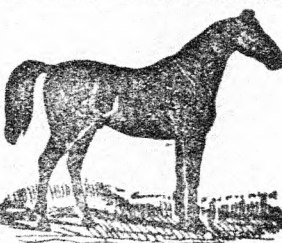
Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **jármos és boállítani való ökrökben**, ugyszintén **1-2 éves ökr-tinókban** és mindenféle súlyú sovány **sartósekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemnél fogva úgy vásárolkra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem.

591P

Kiváló tisztelettel!

Sörgöny és lovészalm: Vermes Lipót, Kolozsvár

A bécsi állatvédőegyesület elismerő érme!

Simon C.-féle

Restitution-fluid

Simon Károly állatorvos által feltalált és így nevezett szer 1859. év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóvíz és kitűnő hatásánál fogva mindenütt csodálatot kelt. Erősíti és frissé teszi a lovat, rendkívül nagy munkára képesíti, kiegyenlíti a megerőltetéseket és megőrzi az időelőtti kihasználást.

Arak: egy fél üveg K 2.—, egy egész üveg K 4.—, tizenkét egész üveg K 40.—

Vizzel lesz higitva, ennél fogva nagyon kiadós.

Egyedüli készítő Ausztria és Magyarország részére

Stanislaus Simon Wien.

Gyár és iroda: XXI., Hirschstetten 23.

ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

— TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR. —

Iroda, raktár és gyártelep: BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.

Alfa-Laval Separatorkok (tejfőlöző gépek) **kézi- és erőhajtásra.**

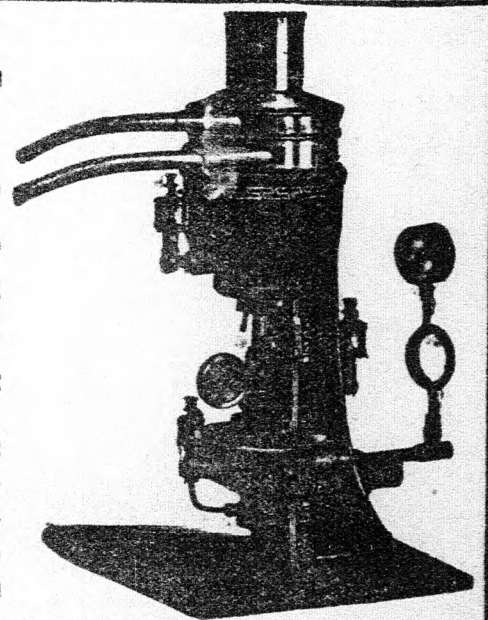
Ujdonság!

1908 évi mintájú separatoraink a jelenkor legtekélyesebb fölözőgépei. Nagy munkabírásuk, élesen fölöznek, bámulatos könnyen jarnak. Kérjen prospektust.

Tejszállító kannák,
Fejőedények,
Tejhütők,
Előmelegítők és pasztörizáló készülékek,
Vajkőpülő és vajgyártó gépek,
A sajtgyártás eszközei,
Tejvizsgáló készülékek,
Mindennemű **tejgazdasági eszközök és gépek** legjobb kivitelben.

Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése és újjáalakítása.

770 első díj, több mint 600,000 Alfa-separator az egész világon. Árjegyzékek, tervek, költségvetések bérmentve.

Szőlőoltvány! Szőlővessző!

A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort; oltani, permétezní nem kell! Gyökeres 1000 darab 100 korona; s.m.a 50 korona. Szőlőoltványok ezere: 140 korona, a leg-nemesebb fajokból. — Arjegyzék ingyen. — Rendelési cím:

SZIGYÁRTÓ NAGY MIHÁLY, Felsőseged. (Somogy m.)

1061

Akt.-Ges. für Industrielle Sandverwertung Basel (Schweiz).

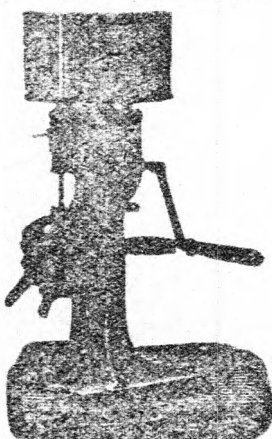
Gépek és berendezések mészhomoktégla gyártására.

Fali téglák 94% homok- és 6% égetett mészből. Jobb és olcsóbb, mint a közönséges égetett téglá.

Egyedüli képviselő Ausztria, Magyarország és a Balkán Államok részére:

Komáromvidéki takarékpénztár r.-t. Komárom.

1085

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák

a világ legrégebbi és legjobb tejfölözőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefőzés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 db van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 10—600 l. kézi hajtásra. Magyarországi képviselő

GEITNER és RAUSCH BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8.

Betanított

igásökrök, tehének, üszők, tenyész bikák

állandóan kaphatók gróf **TELKI ARVÉD** fehér magyar gulyájából, drassói uradalomban, posta, vasut, távirda: **KONCZA.**

963

HIRDETMEÉNY.

A Mezőberényi Tejszövetkezet az 1909-dik évben termelendő elsőrenői teavaj-mennyiséget eladni óhajtván, mindazok, kik erre reilektálnak, **zárt írásbeli ajánlatukat** sziveskedjenek 1908. év **december hó 15-ig** Kolozsi Endre főjegyző tejszövetkezeti elnökhöz benyújtani. A tejszövetkezet fenotartja magának, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon vál szthasson.

Tájékozásul megjegyeztetik, hogy a folyó évi vajtermék mintegy 350 méter mázsát tesz ki.

1099

Mezőberényi Tejszövetkezet.

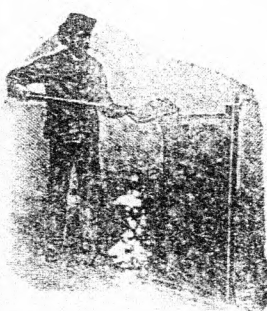
Gazdák figyelmébe!

Trágyázásra kitünően bevált **mészport** rendkívül jutányos áron szállít a

1094

BRANYICKAI MÉSZGYÁR, Branyicska (Hunyad megye).

30—40% terményszaporulat!

Tessék prospektust kérni!

Szenzációs találmány a mechanika terén : **„TRIUMF“**

zsáktartó gép. A „TRIUMF“ egy napszámost pótol, ami által a t. gazdaközönségnek nagy pénzmegtakarítást tesz lehetővé. Ára 15 kor. A „TRIUMF“ kizárólag Hellmann H. W. berlini gépgyárában készül és megrendelhető a magyarországi vezérképviselőnél: **SZABOLCSI LAJOS** ur irodájában **BUDAPEST, Erzsébet-körút 7. szám.**

986

Eladó birtok

Fejér megyében, gyorsvasutállomás, 1500 magyar hold **kitünő prima sik gazdaság**, házi kezelés alatt, **új modern épületekkel**, kedvező fizetési feltételek mellett. Ára 840.000 korona.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12—85.

272

Telefon 12—85.

Most jelent meg!

A mezőgazdasági kémiai technologia alapelvei

írta: **KOSUTÁNY TAMÁS.**

81 rajzzal.

Ára 9 korona.

Tartalma: Keményítőgyártás. Burgonyakeményítő gyártás. Buzakeményítő-készítés. Tengerikeményítő-készítés. Rizskeményítő-készítés. **Dextrin** gyártás. Glükózgyártás. Répacukorgyártás. Tejocukorgyártás. Az erjesztésen alapuló ipar. Borászat. Sörfőzés. Szeszgyártás. Szeszgyártás lisztes anyagokból. Czukortartalmu anyagok feldolgozása. Az erjesztés. A lepárlás. Sajtoló élesztőgyártás. Kenyérkészítés. Ecetgyártás. Olajgyártás és a zsírok feldolgozása. Szappangyártás. Tej- és tejtermékek készítése. A lefőzés. A vajkészítés. A vaj és zsírok pótlószerei. Sajtkészítés.

Megrendelhető a **„PÁTRIA“** részv.-társaság gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Bérszántás.

Béretünkön 10 éven keresztül évenként 300 hold sik talajt óhajtunk felszántani. Tüzelőanyagot, vizet mi adunk.

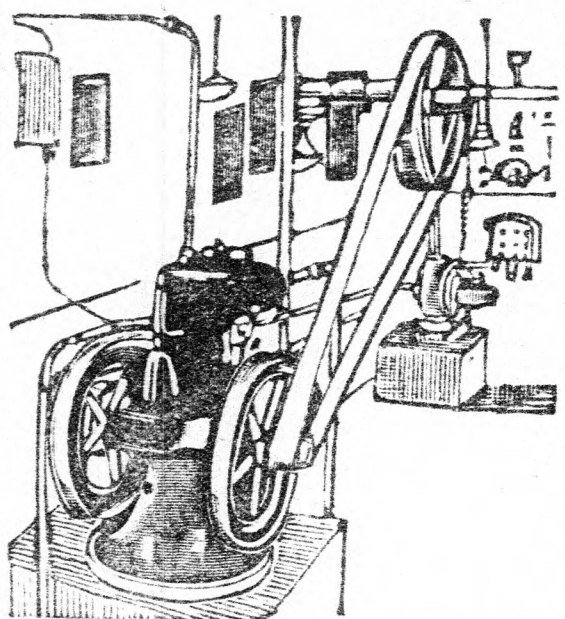
!!! Ajánlatokat kérünk. !!!

NEUSCHLOSZ
N TESTVÉREK

!!! Szatmár. !!!

1067

Kastélyok, gazdasági épületek villanyvilágítása

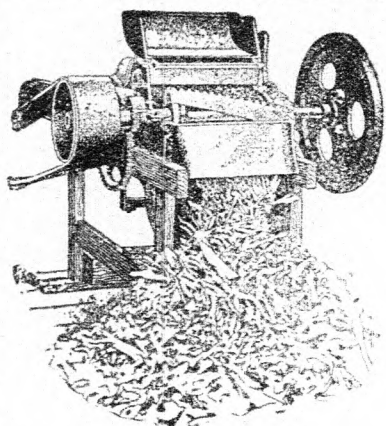
saját rendszerű ön-
álló gépteleppel. "

A telep egyidejűleg szivattyút és gazdasági gépeket is elhajt, tehát a villági áson kívül a vizellátást és takarmánykészítést is végzi.

Referenciák:

Mélt. új. gróf Csáky Gyula ur, Szendrő.
Nagys. lovag dr. Floch-Reyhersberg Alfréd ur, Szódrakos.
Nagys. Bezeredy Andor ur, Ménfő.
Nagys. Sárosi Sogorváry Odón ur, Dömös.
Nagys. rójtóki Bauer Antal ur, Bőcs.
Nagys. Nadányi Miklós ur, Feketeegyháza.
Nagys. Nadányi Pál ur, Pusztakövács.
Nagys. Sárosi Szomjas Gusztáv ur, Kistásföldház.
Nagym. bányaügyi Tost Gyula ur, Göd.
Mélt. Fáy Halász Oda ur, Alag stb.
Utolsó rendelés k:
Nagym. gróf Tisza István ur, Goszt.
Mélt. gróf Dessewffy Miklós ur, Venesellő.
Mélt. gróf Bethlen Aladár ur, Eled.
Prospektussal és árajánlattal szolgál

Signer F. és R. mérnöki és elektrotechnikai vállalat,
Budapest, V., Kálmán-utca 9. 866 Telefon 63-01.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára
Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt árakon legjobbnak elismert amerikai OHIO kukoricaszártógépeit, melyek szecs kavágásra is kitűnően alkalmasak, továbbá REFORM takarmányfülesztő, répvágó, burgonyaosztályozó és szalmakötélfonó gépeit és fedett biztonsági járgányait.

SACK RUDOLF elismert legkitűnőbb ekéinek, vetőgépeinek stb., továbbá a valódi WESTFALIA műtrágyaszórógépeknek kizárólagos képviselője.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.970.340,- kor.
Tartalékok 764.760-16 "

Összesen: 2.735.104-16 kor.

1901 évi felesleg	90.348,- kor.
1902. " "	59.782-28 "
1903. " "	109.331-73 "
1904. " "	72.438-23 "
1905. " "	61.780-80 "
1906. " "	39.243-85 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 40%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 40%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-20%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 50% engedményben részesültek.

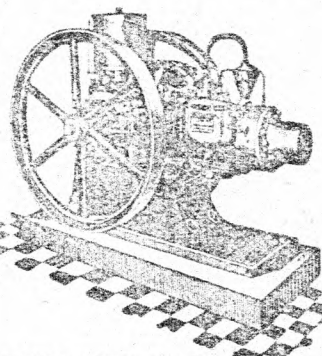
Biztosítási ajánlatok benyújthatós közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál.

As igazgatóság.
Jégbiztosításnál 1907. évtől kezdődőleg újabb jelentékeny kedvezményekben részesíti a gazdákat, melyekről kívánatra felvilágosítást nyújt.

CLIMAX és ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK

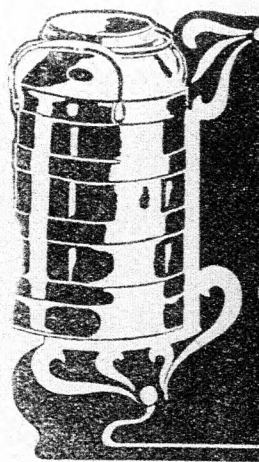
Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyi ellenőrzés.
Elsőrangú referenciák.

BACHRICH és TÁRSA MOTORGYÁR

Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

Tejkannák, tejgazdasági eszközök

legjutányosabban beszerezhetők

GEITNER és RAUSCH

CEGNÉL
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8.

Árjegyzék ingyen és hármantvo.

Legjobb összeköttetés!

Kérjen ajánlatot!

PÉNZ

Legelőnyösebb törlesztéses kötvény- és váltókölcsonök házakra és földbirtokokra, személyi és tárczahitel. Földbirtokok, erdők adásvétele, bérlete, parcellázása. Mindennemű pénzügyi lebonyolítás, gyorsan és biztos eredménnyel.

SZÉN

Elsőrendű porosz, karwini, ostraudi darabos, koczkaszén, légszész és bányakoksz. brikett, kétszermosott kovácszén, salgótarjáni, petrozsényi és több kitűnő minőségű belföldi szénwagonszámra, 1-3 évi kötésre. Mindig a minőségnek megfelelő legjutányosabb áron. Pontos szállítástért garancia vállalatik.

MÉSZ

Csakis fával égetett biharmegyei elsőrendű, fehér darabos mész kereskedőknek, építési mész építésznek wagszámra és évi kötésre. Évi termelés Eled. Mezőtelegd, Rev-Causa állomásokon 1000 wagon, mindenkor pontos, azonnali szállításra. 9999999999

MŰTRÁGYA

Superfosfát, Thomassalak, esontliszt, gipsztrágya. Száritott fakal és száritott sertéstrágya kedvező árban. Használati utasítás és részletes ajánlat díjmentesen.

KLÁR ANDOR bank és áruüzlet

Debreczen, Miklós-u. 23.

Helyközi és megyei telefon: 445. Táviratezím: KLÁR ANDOR.

Kérjen ajánlatot!

Legjobb összeköttetés!

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet I. fajtisza anyagra.

NAGYENYED-re

Gyümölcsfák

disz- és kerítésnövények stb. Nemes szilvacemetékből nagy készlet.

Szőlőoltványok:

európai, amerikai alma és gyökerez vesszők. Árjegyzék ingyen küld.

FISCHER és Társai

Budapest, Váci-körút 63.

MEZŐGAZD SÁGTAN!

Irta: Szilárd Gyula.

A könyv tartalma és beosztása röviden a következő:

I. RÉSZ. Általános növénytermelés. A növény. A talaj. Földművelés. Trágyázás. Vetés és vetések ápolása. Termények letakarítása és eltárolása. — II. RÉSZ. Különleges növénytermelés. Gabonafélék. Hüvelyes, kápos, olajos, szálstakarmány, ipari és gyári növények. — III. RÉSZ. Kert és szőlő. Konyhakertészet. Gyümölcskertészet. Szőlőművelés és mustkezelés. — IV. RÉSZ. Állattenyésztés. Az állati test. Állatok takarmányozása. Egészséges és beteg állatok ápolása. Általános tenyésztési szabályok. Lótenyésztés. Szarvasmarhatenyésztés és tejkezelés. Juh- és kecskatenyésztés. Sertésenyésztés. Baromfitenyésztés. Háziállattenyésztés. — V. RÉSZ. Gazdasági üzletvitel. Gazdaságok bevezetése. Üzleti tőkék. Számítás és jövedelemszámítás. Méhészet.

Ára vászonkötésben 5— K.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gázd. szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Úlló-ut 25. szám.

Takarmánykamrák és szivattyúk hajtására a legjobb és legolcsóbb gép

a REKORD BENZINMOTOR

2, 3, 4 és 5^{1/2} lóerő nagyságban.

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgál

Fehér Miklós Gépgyár R.-T. Budapest, Váci-ut 80.

Birtokeladás. Alulírott tulajdonos részéről közhírré adatik, hogy Veliki-Csresnyovicza (Podravina) községben lévő 384 katasztrális hold 1600 □-alével, ebben van 60 hold rét, 250 hold srántóföld, 8 hold szőlő 1/4 órai távolságra a községtől, 70 hold beltelek (házhely), ebben van 42 hold egy tagban, melyen van egy szép urasági és cselédlakás, sok melléképületek, melyeket a házhelyekre fel lehet építeni, továbbá egy 7 éves jókarban és működésben lévő nagy gőzmalom, mely naponta 12 métermázsza gabonát keres, egy jókarban lévő cséplőgép. 1908 november hó 16-án és reá következő minden hétfőn helyszínen, mennyiség a vevő kívánsága szerint, nyilvános árverésen, kényelmes fizetések mellett eladtnak. Vasuti állomás Pitomácsa, 1/2 óra járás. 1098

Günsberger Zsigmond, Draskovecz.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH^{LD}

Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalomok, egytetemes aczéi-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Magyar levelezés. **JELENTÉS.** Magyar levelezés.

A n. é. gypajutermelők b. tudomására hozni van szerencsém, hogy 1860 óta fennálló gyárosaimmal való szakadatlan és szorosabb összeköttetés céljából Bécsbe helyeztem át s

WERMER F. WIEN, III/2., Löwengasse 36. (Telefon).

cézgem alatt folytatom, mint eddig, ezentul is, gypajut csakis közvetlen gyárosoknak való eladás által legelőnyösebben, az uradalmon átvéve és fizetve értékesíthetem.

Magyar levelezés. 920 Állandó képviselő Budapestben.

BÉRBEADÓ BIRTOK.

Veszprém megyében, a M. Á. V. két fővonalától 6 és 18 kilométernyire, kitünő országot mentén, egytagban fekvő 1510 magyar hold földbirtok 1909 október 1-étől vagy 15 évre bérbeadó. A birtok a szükséges gazdasági épületekkel és kényelmes uralk-l fel van szerelve. A majorsághoz, illetve a bérlethez tartozik még egy legujabb berendezésű mezőgazdasági szeszgyár 418 hl. kedvezményes kontingenssel. Művelési ág szerint a terület 900 hold szántó, 300 hold rét, a többi be-sőség, lege 5 és erdő.

A bérletre közvetlen reflektálók a birtok meg szemlélése végett Kropf Ignác uradalmi felügyelőhöz Bakony-Pülske, u. p. Noszlop fordulhatnak. 992

EREDETI „HAUPTNER“ LÓ- és MARHANYIRÓGÉPEK

76 koronától kezdve.

Főraktár:

GEITNER és RAUSCH

cézgnél Budapest, Andrassy-ut 8.

Állattenyésztési, ápolási eszközök, 1890k 35kólók k nagy rakéta, Szívószójak árjegyzéket küld.

DEHNE Fr. gőzekegyára, HALBERSTADTBAN. Magyarországi képviselő **TIMAR EDE** cézgnél, BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 28.

Ajánlja compound szabadalmazott legujabb 20-as gőzeke-készleteit, azonnali szállítás mellett, melyek az eddigiek között felülmulhatatlan előnyökkel bírnak, Németországban legnagyobb előszeretettel vásárolják,

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál gőzekékre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Kézi-, kocsi-, spritsbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, állálló- acetylen-lámpák.

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-uteza 9. Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 16—28. Sürgőnyezim: Pneumatic. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

HOMOK — ARANY

A legjobb és legolcsóbb építőanyag

a homokból, ezementtel vagy mészzel készült falazótégla, tefőcserep, fal- és padlólapok, csövek stb. Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva

Dr. Gaspary kézi- vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban

A 262. számú ismertetési broszura ingyen. Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

Leipziger Cementindustrie Dr. Gaspary & Co. Markranstädt b. Leipzig (Deutschland).

1102

A baromfi-tenyésztés

Összes eszközei nagy választékban a legolcsóbb árakon

Állandóan újdonságok.

Kérje a 177. számú ingyen katalógust.

KRÁSA RUDOLF, WIEN, VII., Kirchengasse 29.

BENZINCSÉPLŐKÉSZLETEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET-ÉS GÉPGYÁR

PODVINECZ és HEISLER

Budapest, Gyár: VI. Váci-út 141.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

VILAGÍTÁS! Feltaláltuk a légmentes (teljesen robbanásmentes) **acetylengázfejlesztőt!**

Érdeklődőknek felvilágosítással és prospektussal szolgálnak:

LAKOS és SZÉKELY mérnökök

Budapest, VII., Aréna-út 64.

Teljes berendezések szakszerű létesítése!

Acetylén-alkatrészek nagyban raktáron!

1091

Pinceszék: **Budafok.** Kirendeltség: **Közp. Vásárcsarnok.** Baromfiüzemlő: **Budafok.**

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE

Értékesít húsleleteket, baromfi, vadféléket, te terméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű élelmiszert. Hordóbor-értékesítő osztály. — Égetett szeszes italok értékesítése.

II. BUDAPEST II.

— I. szegély és központi iroda: —
IV., Veres-Pálné-utca 40. sz.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület Vezérképviselői.

Élelmiszer-iroda (IV., Vámbárcsörút 8. sz.) hús-, csémege-, fűszer-, bor- és nagybani osztályal — A maga nemében egyedül álló élelmiszeri intézet.

Fiókok: Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Fiume, Erdélyi birtokok ottani fiókjainál mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket a legjuttányosabban vételezhetnek.

Száritott répaszeletet melasszét és mútrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 105

Sebők Emil és Társa

Budapest, V., Lipót-körút 2. szám.

ÖKÖRPATKÓK czélszerűek, tartósak és olcsók.

„HANN” jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi patkónk minden tekintetben utolérhetetlen.

Normális csülökvas igás ökr részére.

Szabad. lópatkók igás- és hátsólovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.

Pata- és csülökszegek, csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE RAINFELD a/d. GÖLSEN N. O.

Aszokhordók minden méretben czéggelzessel, vagy a nélkül szállításra és raktári hordók, lyukfuro és becsavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

BÉRLEVELEK (SZEGŐDSÉGI LEVELEK) az új cselédtörvény alapján összeállítva.

::: Darabja 5 fillér. :::

SZEGŐDSÉGI KÖNYVECSKÉK

::: Darabja 10 fillér. :::

SZEGŐDSÉGI FŐKÖNYV

25 ives 2 kor. 50 fillér, 50 ives 4 kor., 100 ives 7 kor.

Kapható a „PÁTRIA” irod. váll. és nyomdai részvénytársaságnál, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Egy teljesen jókarban lévő kétgéprendszerű 16 HP.

gőzekegarnitura

(Ustron-Tescheni gyártmány) a hozzátartozó összes kellékekkel szabadkézből **jutányos áron eladó.**

A gőzeke munkaközben bármikor megtekinthető.

Érdeklődőknek az uradalom **ráczólyi gazdasága**, posta és vasútállomás **Magyarbóly**, az állomásra kocsit küld.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

a dárdai uradalom jószágigazgatósága, posta Dárda.

1100

Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohó-
művek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági
szaktanácsokkal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der
Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerke
Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy:**

**az Osztrák bánya- és kohászati tár-
saság magyarországi képviselőjéhez.**

**Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest,
VIII., József-utca 16-18 kértnek. 6287**

**Eladó
házinyulak**

Számfeletti
tisztavéri

**EZÜST
SZÖRME**

10 hónapos bak nyulaimat drbonként 10 K-ért;
remek szép befedezett 11-12 hónapos ezüst
szörme anyanyulakat drbonként 20 K-ért eladok.
Csomagolás ingyen. Az állato-ért teljes zavatos-
ságot vállalok s azokat vagy utánvétellel vagy a
pénz előleges beiktatása ellenében azonnal száll-
lithatom. **Hreblay Emil, Kolozsvár. 1095**

Birtok eladó

szabad kézből, Bihar megyében, Nagy-
váradhoz félórnyira, **600 hold**, főleg
szántó s 12 hold teljes termő szőlő,
kaszáló, gazdasági épületekkel, urilakkal
a községben s szőlőben. Felvilágosítást
nyújt **B. S., Nagyvárad, Rákóczi-ut
10. II. emelet, II. sz. ajtó. 1093**

DRÓT-KERÍTÉS
LEGLÖCSŐBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT
STADLER MIHÁLY SZÖRNY-FONAT-SZITAÁRU-
ÉS KERÍTÉS-GYÁRNÁL
BUDAPEST
VI. VÁZLI-KÖRÚT 43
**ÁRJEGYZÉK
DIJMENTES.**
MEGRIZNATÓ PONTOS
KISZOLGÁLÁS!

Aranyáram
Budapest, 1902.
Alapított 1876.
UNZEITIG FERENCZ
oszáz. és kir. udv. szállító
különlegességi gyára
teljes növényházak
építésére és
melegvízfűtő-
sek berende-
zésére.
BUDAPEST = WIEN,
VIII., Gyöngygyök-u. 7. XIII/2. Reingasse 32-34.
Terv- és költségvetést díjtalanul készítek. Helyszíni
megbeszélés nem lesz felszámítva. 758

Ingyen

küldjük meg a most megjelent
gazdasági szakkönyvek jegyzé-
két 1909. "Patria" részv.-társ.
gazd. szakkönyvkereskedése,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Hidegvérű tenyészmének eladása.

Gróf Hunyady Károly urnak 1882-ben alapított
somogyiszilli hidegvérű méneseiből eladásra kerül
három darab három éves

tenyészmén.

Magasságuk: 168 cm., 175 cm., 173 cm.
Mellbőségük: 195 cm., 193 cm., 194 cm.
Lábszárvastagság: 24 cm., 24¹/₂ cm., 24 cm.

Érdeklődők forduljanak a **somogyiszilli ura-
dalmi inspektorához. 1096**

GAZDÁK FIGYELMÉBE!!

UJDONSÁG! UJDONSÁG!

ÁLLATEGÉSZSÉGTAN

Állattenyésztő és állattartó gazdák használatára

Írta: **MONOSTORY KÁROLY**

okl. állatorvos, a magy. kir. állatorvosai
főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára

223 ábrával A mű ára 7 korona

Szerző e művét az állattenyésztő és állattartó intelligens
gazdaközönség számára írta. A 391 lapra terjedő könyv
öt részre oszlik. Az első rész az általános alapvető fogal-
makat tartalmazza. A második részben a részletes állat-
egészségtani adatok czimén a betegségekkel való védeke-
zésről általában, majd azokról részletesen emlékeztet meg.
A harmadik és negyedik részben az állatok káros rossz
szokásairól, azok elleni védekezésről tárgyal, végül a
fertőző betegségeket és azok ellen való védekezéseket
ismerteti. A "Figyelők" az állatok adásvételénél felmerülő
pereskedésekről nyújt tájékoztatást.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

"RAPID" kézi műtrágyaszóró- készülék.

4715. számú szabadalom.

Ezen műtrágyaszóró-készüléket
Fischl V. gazd. intéző ur szak-
szerű kísérletezés után találta
fel. A régi szokásos kézi szóró-
rással szemben előnye, hogy a
munkás kezét és ruháját nem
támadja; a használatban levő
nagy gépekkel szemben előnye
az olcsó ár, egyszerű kezelés
s hogy 1 ember naponként 7-8
holdat vetőlépésben haladva
kényelmesen beszórhat. A be-
állítható szórókanál által az
elszórandó mennyiség pontos-
san szabályozható.

Ára Budapesten darabonként

60 korona.

Bővebb felvilágosítással szíve-
sen szolgálunk 685

Weisz Jakab
a szabadkai műtrágyagyár képviselője
V., Lipót-körút 7. szám.

Gyakorlati tejegyzések. Kéz-
tejszővelvezetek számára. Írták
dr. Koerfer István és Sierbán
János. 2.20 K előleges beiktatása
ellenében bérmentve küldi a
"Patria" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedése, Budapest, IX.,
Üllői-ut 25.

**Javaslatok az alföldi
gazdálkodás javítására**
Írta Forster Géza. Ára bérmentve
küldésel 2.10 K. Megrendelhet
a "Patria" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében, Budapest
IX., Üllői-ut 25.

Az orvosok százai tanúsítják, hogy **REUMA, CSÚZ,
KÖZVEVNY, ISHIAS** ellen a legjobb gyógymód a
HÓFÜRDŐK használata. Ily hófürdőket otthon bármely
szobában készíthetünk a

"Sanitas" szoba-, gőz- és hőlégfürdő-készülékkel
megtakarítván a költséges nyári fürdőzést

A "SANITAS" hatásával, kevéssé volt, valamint tartóssá-
gánál fogva az ideálja minden ilyen fürdő-készüléknek.
Kapható havi részletfizetésre, valamint 8 napos próbahasználatra is.

■ Ezernyi elismerő és köszönőlevelet tartalmazó ismertető
■ könyvetet keresre ingyen és bérmentve megküldöm.

FÖRSTNER ALADÁR "SANITAS" szobagőzfürdők gyára
Budapest, VII., Also-Erdősor 30/A.

■ A legrégebbi és legnagyobb magyar üzég e
szakmában. ■ Nevre ügyeljünk! Soa az utánzat.
1018

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár r.-t.

Ganz-féle villamossági r.-t.

II., Lövház-utca

BUDAPESTEN

BENZINMOTOROK és lokomo-
bilok cséplők és takarmány-
kamrák üzemére. Szívógázmoto-
rok anthracit-, koks- vagy faszén-
tüzelésre. :: Földgázmotortelepek.
Ármentesítő és öntöző szivattyu-
telepek. :: **Kötélvontatásu**

GŐZEKÉK

ELECTROMOS világító és erőátviteli beren-
dezések, egyen- és váltakozó-áramra. ::
Kolibri ivilámpák reklámcszélókra.

ELECTROMOS S üzemek berendezése uradal-
makban. Meglevő berendezések átalakítása.

ELECTROMOS üzemű szivattyúk, tejegza-
sági berendezések, emelőgépek, ventiláto-
rok, mezei vasutak, szántó-, cséplő-, aprító-
és takarmányozó berendezések. :: Electromos
kis- és nagyvasutak. :: Banyavasutak. :: 618

Árjegyzékkel és költségsszámítá-
sokkal szívesen szolgálunk.

Vadászfegyver. Ritka al-
tel. Több kintő, finom
vadászfegyver, potom
áron eladó. Közülük Toplever-
kulcsu Lancaster 20 frt. Előlekvő
lakatervezetű modern Hammer-
les 35 frt. Drenerz-áru Bücks-
flinte 40 frt. Smellerer Manlicher,
Drilling, Winchester, válogat-
ott, szőlő kézi tüntető
Hammerles, tüntető kivétel
is (tejtörő); angol vadász-
fegyver, különféle ísmetű és
több más jó puska igen ol-
csón eladó Radó A. Egyetem-
ter 5. Ugyazfűtőn néhány Ham-
merles-revolver, ugyanígy fény-
képezőgépek féláron kaphatók.
4736

Eladó jutányos áron használt,
jókabban levő 1 db kéve-
kötőgépet, 1 db marokrakötő-
és 3 db fűkaszógépet. Buch-
wald Odón gazdaság Lunka,
Pa-Kőrösbánya 5203

Takarmányozást. Kellner
szerint, Irtá Cseki István.
Ára vászonkötésben 10 korona.
Megrendelhető a "Patria" r.-t.
gazd. szakkönyvkereskedésében.
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó birtokok!

Temes megye 500 kat. hold
hulámos, prima buzatermő szán-
tóföld, vasút állomás. Ára
250.000 korona. Temes megye
393 kat. hold hulámos, jó-
minőségű buzatermő szántóföld,
vasútállomás 3 km., 9 béresre
gazdasági épület a községben, 6
szobás urlak, kis park, vetéssel
és felszereléssel. Ára 175.000 ko-
rona. előnyös amortizációs
kölcsön. Remek birtok, 740
kat. hold Erdély legszebb sik-
kevesi pontján, 500 hold erdő,
120 hold szántó, 50 hold kaszáló.
30 hold nemess gyümölcsös, 30 hold
szőlő a birtokon, nevezetes gyógy-
fürdő, forró szénas- és kén-
források, lápfürdők, saját láptér-
letek (Moor), 5 villa, emeletes
gyógy szálló 65 lakó szobával,
tűzfürdő, 40 kablos uszoda,
gyönyörű 16 szobás kastély, remek
nagy park, nagy urtelom 7000 ko-
ronát jövedelmez, csakúgy körül-
mények mellékelőd. Ára 440.000 ko-
rona. Perli Mór, főrendivég ügy-
vezető ingatlanforgalmi ügy-
vezető Temesvár-Józsefváros,
Bonnáz-utca 15. 5321

**A juhtenyésztés múlt és
jelen irányiról.** Irtá: Dr.
Jenő 3-20 K. előleges beküldése
ellenében bérmentve szállítja a
"Patria" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedése, Budapest, IX.,
Üllői-ut 25.

Azonnal átveendő: parcella-
alkalmas, Kaszáló 1/4 órányira
Csécs nevű cca 960 hold prima
szántóföldből álló, modern
vasútállomás mellett elterülő föld-
birtok Gyönyörű kastélyval és
parkkal 390 000 koronáért eladó.
Megkeresések Feuerstein Márkus
cségnél, Miskolcson. 5279

**Jövedelmű nyaralóbir-
tok.** Budapest-
től egy órányira gyorsvonati
megállóhely 6-15 percnyire.
50 hold szőlő, árnycs, modern
villával; 90 hold szőlő és rét,
teljesen felszerelve, élő- és holt-
introduktálva. Vételhez azonnal
átvehető. Vételhez 50 000 korona
szükséges. Előnyös fizetési fel-
tevésekkel. Értéktűs: Rónai Soma
Budapest, Dohány utca 54. 5380

Fajbaromfiakról tudni
árjegyzéket ingyen küld Szonmár
János legelső s legnagyobb d. jak-
kai kitenített fajbaromfielpe
Obecsen. Ugyanott he yszűke
mi t egy Telek-féle ke tőgő
eladó. 5392

Egy 12 holdas nagyon szép
tölgyes lábán eladó. Szily
Kalmán Morgánypusztá, u. posta
Gelse, Zala m. 5355

Tejgazdaság.

Tejtermelés, tejkezelés.
Irták:
Jászberényi András
és Szász Ferencz.
26 ábrával.
Ára 2 kor. 20 fillér.

Az összeg előleges beküldése
esetén bérmentve szállítja a
"Patria" r.-t. gazdasági
szakkönyvkereskedése,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

**Préselt
buzaszalmát
és
zabszalmát**

szállít elsőrendű minőségben
és legolcsóbban

**Ehrenreich Béla
Bajmok (Bácska). 6808**

**Magyarország
magánmenesei.**

90 képpel.

Összeállította:

Haraszti Bernolák Károly dr.
császári és királyi asztalnok.

Ára 4 korona.

Megrendelhető a "Patria"
r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedésében, Budapest,
X., Üllői-ut 25. (Köztelek).

**Maier Rikárd és Félix
Kínostári szállítók
Wien, II., KaiserJosefstr. 30.
vesznek és eladnak minden
állomásról bármily mennyiségű
szénát, szalmát,
burgonyát.**

Préselés saját és legmodernebb
gőzprésekkel. — A legnagyobb
szolgáltatóképességű cég. 426

**Gazdák
figyelmébe!!
50%
olcsóbb**

**pyroleum
világítása.**

A pyroleum szagtalan, nem füstöl,
nem gyúlékony és már

**több ezer
uradalomban
bevezetett.**

Számos elismerőlevél állam be-
tekinthető. — Próbaküldemények
2 korona utánvét mellett. — Ki-
vánatra prospektus ingyen és
bérmentve. 1407

**Degen Jakab
Budapest, IX. ker.,
Közraktár-utca 23.**

Lovak kelessége

(Chronika költöge és nehéz fejezőse)
biztos eredménnyel gyógyítható.
Számítalan elismerés bizonyítja.
Felvilágosítást díjmentesen küld
Ripp Arvin. Drežda-A. 785.

tejnütörök és
tejgazdasági eszközök
kaphatók
Felső magyar gép-
és
tejgazdasági gép-
eszköz-gyár
FUCHS és SCHLICHTER
Budapest VI. Jász-utca 7
ARJEGYZÉK
INGYENES BÉRMENTVE

**!!! Ujdonság !!!
Magyarország
gyomnövényei**

Kiadja:
Darányi Ignác.

Irtá: Wagner János.

262 ábrával.

3 korona 30 fillér
előleges beküldése ese-
tén bérmentve szállítja
a "Patria" r.-t. gazda-
sági szakkönyvkereske-
dése, Budapest, IX. ker.,
Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Világítási szabvány
10 ábrával.

**Stádel-Torkos
földmérő-taliga**

kapható
Stádel gépgyárban, Győrött.

**A sertés
Magyarországban.**

Irtá:
Enesei DORNER BÉLA
kir. gazd. intéző.

II. kiadás. 74 ábrával.

Ára 7 kor. 20 fill.

Megrendelhető a
"Patria" r.-t. gazdasági
szakkönyvkereskedése-
ben, Budapest, IX. ker.,
Üllői-ut 25., az összeg
előleges beküldése, v.
postai utánvét mellett.

Kölcsön és vétel új
és egyszerű használt
kartellen kívüli
mag-, gabona-,
burgonya-, lisztes-,
gyapju-

zsák

behordási, kazal-,
repcze-, rostaalj-,
waggon-

ponyva

"HUNGÁRIA" kettős,
kézi, favegés, vagy
manilla-aratógép
kékekötözők. Szőlő-
kötöző fonalak, köte-
lek, zsákzsinetek,
lópokrócok.

NAGEL ADOLF

zsák-és ponyvagyar,
kölcsönintézet.

Vétel, eladás és cserélés.
**BUDAPEST,
Arany-János-utca 10.**

Sürgönyczim:
NAGELA BUDAPEST.
Videki telefon: 35-92.

**MOST JELENT MEG!
MÉHÉSZET.**

Irtá: SZILÁRD GYULA.
18 ábrával.

TARTALMA: A méheslád. A
rajzásról. Méhalkások. A méhes-
láda gondozása mozgatható
felső szerkezetű kaptárakban.
Méhkeselés szalmakövekben.
Ára 1 kor. 10 fillér, mely összeg-
nek előleges beküldése ellenében
bérmentve szállítja a "Patria" r.-t.
gazd. szakkönyvkereskedése Buda-
pest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Száritott répaszeletet

október-november-decem-
beri szállításra, valamint
chi. isalétromot
tavaszi szállításra ajánl:
**DUKES és HERZOG
Galgócz - Budapest,
V., VÁCZI-KÖRUT 74.
Telefon sz. 88-09. 730**

**Ujdonság! Ujdonság!
AZ OKSZERÜ BAROMFI-
TENYÉSZTÉS.**

Irtá: KÖVY JÓZSEF.
E nagyfontosságú szak-
könyv magamagát ajánlja.
Mindenkinek, aki kedvet
érez a baromfitenyésztés-
hez s amellyel anyagi füg-
getlenségre is vágyózik,
megbecsülhetetlen szolgál-
latokat fog tenni.

Ára fűve 3 K 60 fill., velin-
szürke vászonkötésben 5 K.
Megrendelhető a "Patria"
részv.-társ. gazdasági szak-
könyvkereskedésében, Buda-
pest, IX., Üllői-ut 25. szám.

**Prima, száraz és
tengeri-moslék**

száraz répaszelet
foszforsavas takar-
mányosított 40-42%,
különféle olajpogácsa jutá-
nyosak kapható: 343
**Neubauer Adolf
gyári meghatalmazottnál
Győr.**

18 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett
KALLAI LAJOS motorgyárában
Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz.,
a legkisebb és legolcsóbb benzínmotorok készítője.
Készítők
Feltételek
Készítők
Készítők

Ezen motorokat minden gazdasági engedély nélkül
maga kezelheti származásuk házak között is.
Kállai Lajos motorosépítőműhelye kitűnő
sikereket mutat az ország minden részében
többek között: Bárczay József urnál Maros-Németh.
Zeyfalvi Zeyk Dániel v. főispán urnál Nagyenyed stb.
Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

**Szénát
Szalmát**

muhat, zabosbikkonyi bár
mily mennyiségben
**veszek és
eladok.**

780 Felpréseléshez modern gőz-
és löpréseimet becsátom
eladó rendelkezésére,
SCHREIER BÉLA
takarmánygyároskereskedő
Budapest, VII., Népszínház-
utca 22. Telefon 20-52.

**3000 holdas
uradalom**

Dunán túl közel vasúthoz, kastély,
kellő gazdasági épületekkel, la-
buzatormó talaj, rét és legelő,
nagy értékes erdő hozzá, holdja
325 frtert eladó. Csak komoly
reális vevőknek közelebbít
**Österreicher Bernátnál
Nagykanizsán. 904h**

**Fiedler János
lenfonógyára
Komárom
vesz**

nyers lenkórót
szál-nyeréshez, va-
lamint kaszált és
géppel csépeelt
lenszalmát,
tetszés szerinti
mennyiségben és
elad
eredeti (pernai)
oroszlensmagot.

Vétel
Buza vagy rozs szalmát
keresünk nagyobb meny-
ségben megvételre. Árjajánla-
táki kérünk simontornyai bér-
gazdaság, u. p. Simontornya
címre írni. 5400

Burgonyát Felsőmagyarorszá-
ról szeszgyártásra
nagyobb mennyiségben keresi-
k. Frey Testvérek, Szolcsány, Nyitra
megye. 5289

Felstabilgép kerestetik teljesen
jókarban levő,
40-45 lóerőre, 1. comp. tulhí-
tővel és teljes felszereléssel azo-
nali átvételre. Ugyanott eladták
vagy becsérélték egy 28 lóerős
stabilgép Rökk-féle, 40 □ toleris
karánnal. Megtekinthető üzemen.
Czím a kiadólivaltalban. 5401

Lenmagot

minden vidéki állomáson,
legmagasabb árak mellett
vásárol
KRAUSZ HUGÓ
terménykivitelé üzlete
Budapest, V. Szabadság-tér 6.
Csakis árakkal megjelölt
követelésekkel ellátott aján-
latokat veszek tekintetbe

**Hogyan
őrölhetünk
legolcsóbban?**

Irtá: ERDŐS E. JENŐ.
Ára 4 korona
Megrendelhető
a "Patria" r.-társ.
gazdasági szakkönyv-
kereskedésében,
Budapest, IX., Üllői-ut
25. szám (Köztelek)

Lenmagot

olajkészítéshez vesz
uradalmaktól és kereske-
dőtől waggonszámra, azon-
nali készpénzfizetés mellett
átvesz 1101

JULIUS AXMANN
mezei terménygyároskereskedő
GLEISDORF, Steiermark

Béresgazda, egy 34 éves, r. gyermektelen és egy külső, mint belső gazdálkodást. Állatnyesztés és gyakorlati állatgyógyászatban járás egyen január 1-én való belépésre, szerény feltételek mellett uradalomba vagy egy nagyobb gazdaságban gazdái állást keres. Ajánlatok e lap kiadóhivataltára keretik D. Gy. jelleg alatt.

Stabilgépező állást keres gép- malmokban, vagy uradalomban, gézeknél vagy magánjáró célpöregéknél 12 évi gyakorlattal bír, elfogad javítást és elfogad kisebb malmokat, fagyógépeket kezelésre. Cím: Ármádi István, Budapest, V., Véső utca 8, I. em. 24. ajtó. 5404

Földműves iskolát jeles sikerral végzett, katonai kötelezettségének elvégzett, 25 éves, nőtelen, igen erélyes fiatal ember ismét, irnokai vagy külső állást keres. Az állást azonnal elfoglalhatja. Cím: Kovács Endre Szentcs. pályaudvar. 5406

Kolozsvárt vizsgázott, gazdasági, tejszűrés, tejgazdálkodás, szeszifőző iskolát végzett, stabil gépkészítő vizsgát tett, szőlőzeti tanulmányt hallgatott, kereszény, nős, gyermektelen gazdatiszt, ki a gazdaság minden ágában, homok-, kötöttortokkezelés, adó-vevő könyvvizetés, pénzügykezelésben gyakorlott, Erdélyben több évi állami telepítési munkát kezelte, jelenleg költözött közpártok önálló intézője, márciusra állást keres. Naszády István, Cserhátsurány. 5407

Urino, fiatal, kitűnő gazdasági, szőnyeg, földműves, külső, belső gazdasághoz jól értő, a jó magán mint háztartásvezető előkelő urhoz vagy gazdatiszthez pusztára. Levelét kerem a kiadóba J. M. jelleg. 5409

Uradalmi gépészti állást keres nős, róm. kath. valós, 41 éves, ki egy nagyobb uradalomban hasznosabb időkig mint gépész volt alkalmazva, ugyanígyen állást keres nagyobb uradalomról. 4 gimnáziummal és jó bizonyítványokkal rendelkezik a gépészeti szakmában teljesen jártas, beszéli a magyar és német nyelvet tökéletesen. 1909 január 1-ére állásba léphet. Megkeresések W. F. 5412 je íge alatt a kiadóhivataltára keretnek. 5412

Szerényigényű, józan, szor- radságos, nem ismerek egyen, földm. iskolát végzett, kis- gazdának fia, gyermek orától fogva gazdaságban nevelkedett, 22 éves, ev. ref. vallásu, nagyobb uradalomban, hol jövője biztosítva lenne, aronoldi vagy január 1-én belépésre kész, a magorosa- gazdái, felügyelői állást keres, elfogad nős vagy nőtelen állást. Cím: Nádasdi Lajos, Enying, Veszprém megye. 5411

Egy, a gazdaság minden ágazatában, tában teljesen jártas, magya- rul, németül és törökül tud, kepe- sített, 45 éves, r. kath. gazdatis- t, ki hosszú éveken mint mint 1200 m. földet, földet ti vagy intézői állást keres és töké- lerté után a legmagasabb jöve- delem biztosítására vállalkozik. Szíves megkeresések a kiadóhiva- taltára keretik. Budapesti intézők. 5410

Intelligens családból való 30- mivesiskolát végzett, 25 éves, hadmentes, róm. kath. fiatal ember, 4 évi nagyobb belterjesen kezelt gazdaságban szerzett gyakorlat, mint segédtiszt vagy közgazdálkodás mint kezelő, alkalmazást keres. Cím: a kiadó- hivataltalban. 5413

Gépezőkövacs, vizsgázott, nős, kiscsaládú egy a lok. mozd., valamint a Chormiel-féle aratógépek keze- lésében tökéletesen jártas, 6 éves bizonyítványával egy nagyobb uradalomból január 1-ére állást keres. Szíves megkeresések a ki- adóhivataltalra keretik. Csányi András Felső-Zsuk, Kolozs megye címzendők. 5410

Műkertész, nős, családos, 26 éves, a kertészet összes részében teljesen jártas, jó bizonyítvá- nyokkal rendelkezik, állást keres a legelői b. telepére. Cím: Valkó Endre, Pa-Taskony, n. p. Szabolcs- Taskony. 5396

Állatok

Montafouni v. csehhal 2-3 éves bikák el- adók. Bors. 541. Alattánon. 5 86

Sovány és hizott sertések legjobban értékesít és bszerez :: BAUER B. GYULA sertésbizományos Bpest, VIII., Rakóczi-ut 73. TELEFON 79-41.
Minden felvilágosítás dí- tatanul készséggel adatik.

Eladó tehénészettel osztás miatt 40 db kiamon tejező, borjas, fejős és hasas tehén (több Sándornál Tiszvárcsóny, vasut. posta és távirda. 5349

Faj iszta, szépen fejlett em- lő 40 db kiamon tejező, 12, tojó 10, bronzpulyka-lakások 12, jérőzek 10, pekmgí kacsók és tojók 8-8 koronként kaphatók a kövuti gazdaságban. Posta, vasut Lepény, Veszprém megye. 5398

3 hónapos, szőkés és sima- ból származott forsterier-ek el- adók. 3-hónapos kölykök eladói ára darabként 10 kor. helyben. Megkeresések intézőséghez Tisz- Radány, posta és ártomás Cs-fa (Bihar m.) címzendők. 5351

Tenyészmén, St. Cleofás, 10 éves, pej, angol teliver, Buceaure-lakók, az osztrák deroyben harminkét köb- verseny győzte, tenyésztésben változtatás tőlján 1000 kor.-ért eladó. Cím: Szandai gazdaság, u. p. Szolnok. 5350

Eladó 12 db bika, orszá- zott, 10-15 éves, herék, 5 éves, fekete kanca, nagyon szép ele- gans kocsit, esteleg női háta- uk is használható, pár hányá- ban eladó. Schumayer Mátás, Tata, Komárom megye. 5262

Eladó 10 éves, herék fekete meggyej, igába is alkalmos, hibátlan, olcsó áron eladó. Meg- tekinthető 12 és 2 óra közt Bud- pest, VIII., Nagytemplom-utca 17. sz. alatti gyárban. 5374

Keresek megétele 10-15 db bonyhádi fajta üszőborjút, lehetőleg török-könyvezett teny- szetői. Ajánlatok Szabó Ferencz intéző címre Földvár, Csarad megye keretnek. 5379

Eladó egy 8 éves, amerikai üg- telő, szerszámmal és nagyon keveset használt bujtával. Ára 09 kor. Szentimrey Pál, Mező-Zombor, Zemplén m. 5376

Eladó egy 7 éves, amerikai üg- telő kanca, új Veigel-féle géggel és szerzámmal. Szent- imrey Pál, Mező-Zombor, Zem- plén m. 5377

Eladó bikák. Két darab kétéves fajtisza, sárgstarka sim- menhalti, 3 db 14 és 15 éves pör- starka bonyhádi simmenhalti, továbbá 4 db járnó-bi-aly és bivalylinók számfeltek eladók Bressan testvéreknek Bánok-Szent- György, Zala. 5378

Eladó 10 éves, herék fekete meggyej, igába is alkalmos, hibátlan, olcsó áron eladó. Meg- tekinthető 12 és 2 óra közt Bud- pest, VIII., Nagytemplom-utca 17. sz. alatti gyárban. 5374

Eladó 10 éves, herék fekete meggyej, igába is alkalmos, hibátlan, olcsó áron eladó. Meg- tekinthető 12 és 2 óra közt Bud- pest, VIII., Nagytemplom-utca 17. sz. alatti gyárban. 5374

Eladó 10 éves, herék fekete meggyej, igába is alkalmos, hibátlan, olcsó áron eladó. Meg- tekinthető 12 és 2 óra közt Bud- pest, VIII., Nagytemplom-utca 17. sz. alatti gyárban. 5374

Eladó 10 éves, herék fekete meggyej, igába is alkalmos, hibátlan, olcsó áron eladó. Meg- tekinthető 12 és 2 óra közt Bud- pest, VIII., Nagytemplom-utca 17. sz. alatti gyárban. 5374

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat el fogadják **jármos ökrök, tinók,** sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan di- rekt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szent- egyház-utca 2-ik szám. Telefon 311. 44

3 hónapos, szőkés és sima- ból származott forsterier-ek el- adók. 3-hónapos kölykök eladói ára darabként 10 kor. helyben. Megkeresések intézőséghez Tisz- Radány, posta és ártomás Cs-fa (Bihar m.) címzendők. 5351

Tenyészmén, St. Cleofás, 10 éves, pej, angol teliver, Buceaure-lakók, az osztrák deroyben harminkét köb- verseny győzte, tenyésztésben változtatás tőlján 1000 kor.-ért eladó. Cím: Szandai gazdaság, u. p. Szolnok. 5350

Eladó 12 db bika, orszá- zott, 10-15 éves, herék, 5 éves, fekete kanca, nagyon szép ele- gans kocsit, esteleg női háta- uk is használható, pár hányá- ban eladó. Schumayer Mátás, Tata, Komárom megye. 5262

Eladó 10 éves, herék fekete meggyej, igába is alkalmos, hibátlan, olcsó áron eladó. Meg- tekinthető 12 és 2 óra közt Bud- pest, VIII., Nagytemplom-utca 17. sz. alatti gyárban. 5374

Keresek megétele 10-15 db bonyhádi fajta üszőborjút, lehetőleg török-könyvezett teny- szetői. Ajánlatok Szabó Ferencz intéző címre Földvár, Csarad megye keretnek. 5379

Eladó egy 8 éves, amerikai üg- telő, szerszámmal és nagyon keveset használt bujtával. Ára 09 kor. Szentimrey Pál, Mező-Zombor, Zemplén m. 5376

Eladó egy 7 éves, amerikai üg- telő kanca, új Veigel-féle géggel és szerzámmal. Szent- imrey Pál, Mező-Zombor, Zem- plén m. 5377

Eladó bikák. Két darab kétéves fajtisza, sárgstarka sim- menhalti, 3 db 14 és 15 éves pör- starka bonyhádi simmenhalti, továbbá 4 db járnó-bi-aly és bivalylinók számfeltek eladók Bressan testvéreknek Bánok-Szent- György, Zala. 5378

Eladó 10 éves, herék fekete meggyej, igába is alkalmos, hibátlan, olcsó áron eladó. Meg- tekinthető 12 és 2 óra közt Bud- pest, VIII., Nagytemplom-utca 17. sz. alatti gyárban. 5374

Eladó 10 éves, herék fekete meggyej, igába is alkalmos, hibátlan, olcsó áron eladó. Meg- tekinthető 12 és 2 óra közt Bud- pest, VIII., Nagytemplom-utca 17. sz. alatti gyárban. 5374

Eladó 10 éves, herék fekete meggyej, igába is alkalmos, hibátlan, olcsó áron eladó. Meg- tekinthető 12 és 2 óra közt Bud- pest, VIII., Nagytemplom-utca 17. sz. alatti gyárban. 5374

Eladó 10 éves, herék fekete meggyej, igába is alkalmos, hibátlan, olcsó áron eladó. Meg- tekinthető 12 és 2 óra közt Bud- pest, VIII., Nagytemplom-utca 17. sz. alatti gyárban. 5374

Szenttamási gazdaságban (Pest megye), vasuti állom- más: Kunszentmiklós-Tass, levél- és sürgönyezim: Kun- szentmiklós, jutányos áron eladó legelsőrendű **hasas és szopós-borjas bonyhádi tajfajta tehének és tarka jármos-ökrök.** ::

Az idei tenyészallat- kiállítás tenheinek első állami díjjal lettek kitün- tetve. ::

Előzetes megkeresésre Kunszentmiklós-Tass állom- máson saját kocsiáll áll rendelkezésre. 5388

Vöröstarka tinó és üsző teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves, nálam mindig mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi, egy- szintű jármos és beállítás ökrök szállítja ára vállalkozom. 4735

Kitűnő friss fejős tehének előleges jelentés után, nálam min- denkor megtekinthetők kötele- zettséggel nélkül. Vevő tetszése szerint választat. 4735

Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.)

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy bor- jasokat bármely időben bármely mennyiségben kuláns áron szálit

BAUER MÓR tenyész- és haszonállatkeres- kedő. BUDAPEST. Irada: VI., Felsőerdősor-utca 1. Istálló Ujpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93-95.

Elsőrendű fajtjellegű vöröstarka ökör és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, to- vábbá híz alásra v. j-romba való tarka ökröket, egy- szintűn hasas v. friss fejős

teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármely mennyiség szállítására vál- lalkozunk. 269

SPITZER és WEILER :: KIS-CZEIL. ::

Muraközi

hidegvérű (nori) igás

tenyészlovak

és **választott csikók**

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkeze- semet felajánlom s a folyó évben muraköz és vidéken tartandó lóvásárok jegy- zékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referen- cziák rendelkezésre állnak!

Címem: **idősb Heinrich Mór** lóvásárló ügynöksége

Csáktornya (Muraköz) Sürgönyezim: **Heinrich Senior, Csáktornya.** 5720

ÖKÖRELADÁS Néhai Nagy Miklós utódá- nál, Nagy Dénes birtokos- nál, mindig fiatal prima

erdélyi jármosökör és 2 éves ökörborju kapható, 1017

Levélczim: **NAGY DÉNES birtokos, TORDA.**

Vegeysek

Perl Mór törvénytől független be- tételt adósságot és birtokot köz- vetítő ügynök. Megbízásokat el fogad és legpontosabban le- bonyolít. Temesvár-Józsefváros, Bomac-utca 15. 5382

Szabadalmazott tőrekora- ni már forgalomban van, társat keresek, esteleg eladnám. Bencsik Pál, T.-Alpar. 5331

FAKULT BÖRKABÁTOK sötét színű tartósan festetnek 4559

HALTENBERGER BÉLA ruhafestőgyárában, Kassa. ALAPITTATOTT 1810.

Eladás Friss torma kapható állandón a tökéletesen ura- dalomban, különként 42 fillérel. Egy 5 kg-os postacsomag bé- mentes küldéssel 2 kor. 60 fill. Rendelések a Töketerébesi Ura- dalom-hoz Töketerébes, (Zem- plén megye) intézendők. 4999

4-5000 kéve prima nád eladó. Ho- ng 1. idor, Zrinyi-pusztá, Bors. 5399

Gyümölcsfa-eladás. Leg- jobb, nemesebb fajalma és körtefa, erőteljes, dus gyökérzetű, 3-4 éves darabja 60 fill., 2-3 éves darabja 50 fill.; Tököl vasut- állomásra szállítva, 100 darabon felül vételnél 10% engedmény. Megrendelhető: **oszepevárszigi kertészetről, Hermán-majör, u. p. Tököl. 993**

A Sárdi Tógazdaság

LEVÉLCZIM: **TOGAZDASÁG, SÁRD.** SÜRGÖNYCZIM: **TOGAZDASÁG Kiskörpád.** Vasutállomás: Kiskörpád.

Őszi és tavaszi szállí- tásra elad 1-2-3-nyaras javított

wittingau

pontyot és anyapon- tyót, bajorországi

aischgründi

1-3-nyaras és anya- pontyot, japánpontyot

(higói) aranyorfai, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1-4-nyaras tavi czom- pót, fogassüllőt, meg- termékenyített fogas- süllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság ki- zárólag csak te- nyészhalat termel

Árjegyzékkel szolgál a

Tógazdasági Intézőség, Sárd, és Dr. Hirsch Alfred Budapest, Klotildpálofa.

1037

VILÁGREKORD!**A világon a legelső
szabadalmazott**

Kétgéprendszerű forrógőzeke

VILÁGREKORD!**300 fokot meghaladó
gőztulhevítéssel. ::::**Schmidt Vilmos mérnök doktor szabad. füstcső-tulhevítője.
Gőzekre egyedül jogosított gyártója Kemna J. gőzekegyára.
Egyetlen gőztulhevítő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szilidságánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.**50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.**

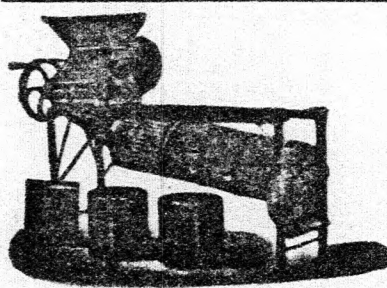
3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevítő van üzemben vasúti mozdonyokon.

E G jegyű gép, mindegyik:
200 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.**E K jegyű gép, mindegyik:**
170 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.**Kétgéprendszer, sodronykötéltávitel. Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkből egyedül biztos munkateljesítés.**Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményeiről értesítéssel, kimarító felvilágosítással, prospektusokkal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen, **KEMNA J. gőzekegyára magyarországi igazgatósága** készséggel szolgál.

Interurbán telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

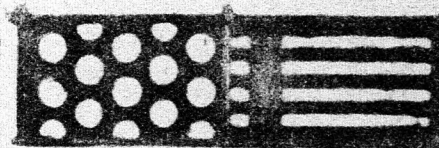
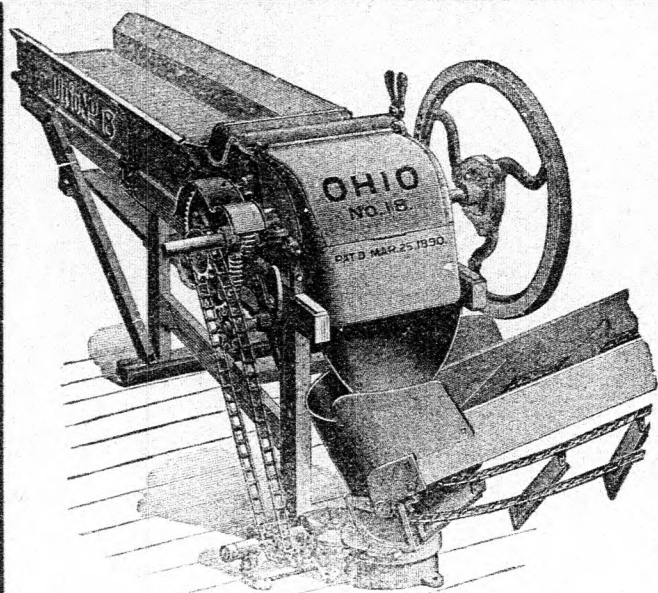
Sürgőnycim: Kemna Budapestf.

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár =

Budapest, V., Katona útszélén 8.

Ajánljuk TRIEURJEINKET
és OSZTÁLYOZÓ GÉPEIN-
KET gabona és hüvelyesek
tisztítására és osztályozásáraTÖREKROSTÁK és minden
fajta LEMEZROSTA gőz-
oszló gépek számára. ∴

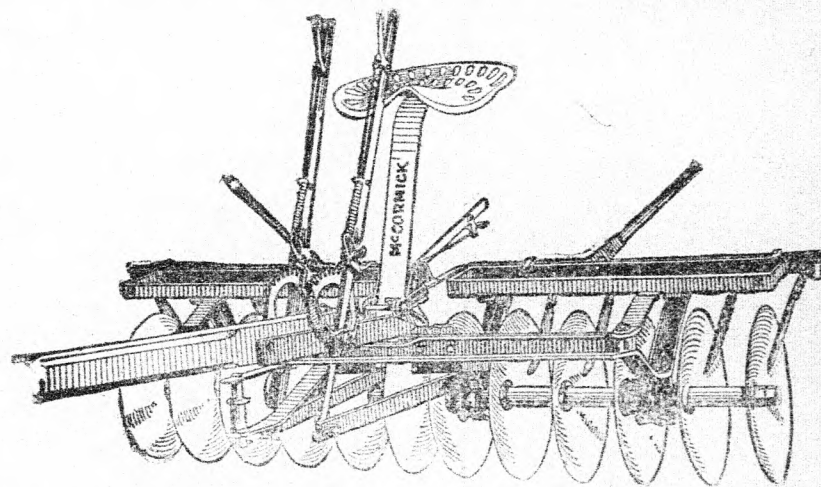
„OHIO“ EREDETI AMERIKAI tengeriszár-tépő,

**zöldtakarmányaprító- és szalmaszeccskázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.**

■■■■■■

Mc CORMICK tárcsásborona**tarlóhántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.**

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
Igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12. szám.
J. E. KNECHT, igazgató.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

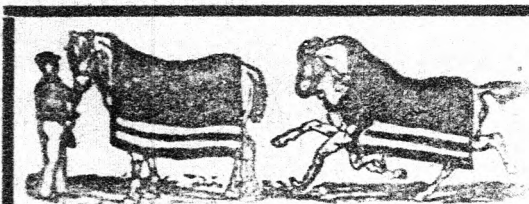
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legteljesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. BUDAPEST—KELENFÖLD

a budaörsi-úton, a vasútállomással szemben.

Lópekrőz-előyarájait. Legkisebb szükségletnél is gyári áron! Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal öhajunk összeköttetésbe lépni. Árunk még kisebb vételknél nem létezett a csonyosága és árunk elsőrendű kiváló jóságára reményleni engedni, hogy a házaftas szaktörő önsé el állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasútállomásra már két db próbamegrendelést is bérmentve szállítunk. I. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles, ára 4.60 ft. — 2 sz. legjobb minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3.50 ft. — 3 sz. jó minőségű 165 cm. hosszú, 130 cm. széles, ára 3 ft.; különösen erős sörháztakarók 220 cm. hosszú, 165 cm. széles, dbként 5 ft minden kívánt szármalban. A megrendelések a beérkezés napján el lesznek intézve.

Távíratcím:
Pokróztelep Somogyzsil.

953

Kiváló tisztelettel
„Sohr“ Magyar Lópekrőz Szétküldési Telepe,
Somogyzsil 92. szám.

Lenkórót rostnyeréshez bármily mennyiségben, a legmagasabb árban vesz, bejelentéseket **lentermelésre** a legkedvezőbb feltételek mellett elfogad a

Magyar Kender- és Lenipar Részv.-Társ.

Előbb SALZMANN és TSA (Budapest, V., Szabadság-tér 15.) Szeged-Érsekújvár.
Megkeresések kizárólag fenti címhez intézendők. 820

A ki földet

bérbe adni vagy bérbe venni, eladni vagy venni akar, forduljon bizalommal a

Földbérleti és parcellázó bank részvénytársasághoz
Temesvár—Belváros, Losonezi-tér, (Wimmer-féle ház).

A bank különösen foglalkozik **telepítések és parcellázások keresztülvitelével** és e célból **megvesz vagy bizományban átvesz nagybirtokokat** s ezeket kedvező feltételek mellett kiszagdáknak a tulajdonos közreműködése nélkül eladja.

Mindennemű szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással díjmentesen szolgál.

318

Minden- nemű zsák és ponyva

szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsonzó intézet. Waggontakaró-ponyvák** bármily nagy mennyiségben kaphatók. Árjegyzék, minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

a legjobb minőségben **FISCHER**-féle zsák- és ponyvagyr- és legjutányosabban a **FISCHER** ban, Budapest, Nádor-u. 31—33. szerezhetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyr az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos

915

Budapest utcaíról összegyűjtött lóhulladék, dusan fekáliákkal compostirozva, :: :: valamint egyéb minőségű Csery-féle természetes (szemét) trágya

legolcsóbb és legjobb, nem egyoldalú trágyanem, mely majdnem egyenlő arányban tartalmaz kálit, phosphorsavat és nitrogén t. :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: Részletes felvilágosítással és szakismertetéssel szolgál

Bayerthal és Lévy trágyaosztály Bpest, V., Bálvány-u. 26.

Telefon: 31—79.

Telefon: 31—79.

REICHEL és HEISZLER Vegyipari Gépgyár Részvénytársaság

rézaru-, gőzkazángyár és fémöntöde, Budapest, X. ker., Noszlopy-utca 1. szám.
Magyarország legrégebb speciális gyára mezőgazdasági szeszgyárak berendezésére.

Szeszfőzők, finomítók és élesztőgyárak teljes gépfelszerelése, a legújabb rendszerek alapján, az anyag legnagyobb felhasználásával. Fennálló gyártelepek felülvizsgálata, átalakítása, egyes gépek és készülékek szállítása, átalakítása és javítása, hiányok kipuhatólása és pótlása szakavatott közegeink által pontosan és jutányosan eszközöltetik. — Tervek és költségvetések, szükség esetén kiküldetések díjtalanul. — Gyümölcs, szőlőtörköly és borseprő feldolgozásához kitűnő rendszerű pálinkafőző-üstök. — Számos kiállítási érem, díszoklevél.